

BIBLIOTECA de POPULARIZARE

LITERATURA
ȘTIINȚA
ARTĂ

ANTOLOGIE SANSCRITĂ

traduceri în versuri cu o prefață
de **G. COȘBUC**

— Cu portretul D-lui G. Coșbuc —

INSTITUTUL DE EDITURĂ
RALIAN și **IGNAT SAMITCA**
CRAIOVA.

Exemplare legate englezește în pînză, în stabilimentul nostru propriu, 60 bani.

Prezentul volum este însoțit de un bon de premiu pentru un roman celebru.

INSTITUTUL DE EDITURĂ
RALIAN și IGNAT SAMITCA
CRAIOVA.

In curînd va apare :

DICTIONAR
FRANCESO-ROMÂN

CUPRINDÎND :

1. VOCABULARUL COMPLET AL LIMBEI FRANCESE CU NUANȚELE CUVINTELOR, LĂMURITE PRIN EXEMPLE.
2. ETIMOLOGIA VORBELOR ȘI PRONUNȚAREA LOR EXCEPȚIONALĂ.
3. IDIOTISME USUALE ȘI LOCUȚIUNI PROVERBIALE.
4. EXPLICAȚIUNEA TERMINILOR TEHNICI.
5. FORMELE NEREGULATE ALE VORBELOR.

DE

MARIU ȘĂINEANU

Doctor în litere

Fost profesor de limba franceză și de istorie
la Gimnasiul din Caracal.

**Ortografia Academiei pentru partea
românească.**

Un volum de peste 660 pag. pe 2 coloane.

www.dacoromanica.ro

[illegible]

LITERATURA, ȘTIINȚA, ARTA

Fragmente din Rig-Veda, Mahabharata, Ramajana. Poesii lirice si proverbiu.

de

GEORGE COŞBUC

— Cu portretul traducătorului —

INSTITUTUL DE EDITURA
RALIAN ȘI IGNAT SAMITCA
CRAIOVA.

XXXVII

Director literar: **I. HUSSAR.**

**Este riguros oprit orî-ce reproducere fără
învoirea editorilor.**

Craiova, Tipo-Litografia Națională Ralian și Ignat Samitca.

BIBLIOTECA de POPULARIZARE

PENTRU

LITERATURĂ, ȘTIINȚĂ, ARTĂ

— Editura SAMITCA, Craiova —

Fie care număr coprinde portretul autorului
cu o notiță biografică.

Volume apărute:

- No. 1. Vladimir Korolenko:** — *Nuvele Siberiene*
No. 2. Björnstjerne Björnson: — *Nuvele țără*
nești și Noii căsătoriți, comedie în 2 acte
No. 3. Lew N. Tolstoi: — *Nuvele și povestiri po-*
pulare.
No. 4. Jan Neruda: — *Schițe și tablouri.*
No. 5. J. P. Jacobsen: — *Șase nuvele.*
No. 6. H. de Balzac: — *Nuvele.*
No. 7. Alex. Swientochowski: — *Din viața po-*
porului.
No. 8. Guy de Maupassant: — *Pe apă.*
No. 9. Alex. Pușkin: — *Nuvele alese.*
No. 10. Georg Brandes. — *Oamenii și scrierile*, studii
critice asupra lui Maupassant, E. Zola, Dos-
toiewski și Gerhart Hauptmann.
No. 11. H. Heine. — *Din Cartea Cîntecelor, poezii.*
No. 12. Henric Ibsen. — *Liga tinerimii.*
No. 13. Ouida. — *Doamna marchiză și alte nuvele.*
No. 14. François Coppée. — *Lăutarul din Cremona și*
Pater.
No. 15. Alex. Dumas, fiul. — *Ilka și alte nuvele.*
No. 16. Guy de Maupassant. — *Gogoloiu de său.*
Mademoiselle Fifi. Doi prieteni.
No. 17—18. Wolfgang v. Goethe. — *Suferințele tină-*
ru lui Werther.
No. 19. Edgar Poe. — *Nuvele extraordinare*
No. 20—21. Hans Schmidt. — *Stilul în artă cu 200*
ilustrațiuni.

- No. 22. F. Dostoiewski.**—*Un roman în nouă scrisori
Treî nuvele postume.*
- No. 23. Sully Prudhomme.** *Poezii, traduceri libere
în versuri de A. Steuerman.*
- No. 24. Jules Lemaitre:** *Studii și portrete literare,
Alphonse Daudet, Ernest Renan, Huysmans și
Georges Ohnet.*
- No. 25. W. Bergsöe:** *Pillone. Roman.*
- No. 26. Alphonse de Candolles și Albert Sü-
dekum:** *Darwin — Vieața, doctrina și im-
portanța lui. Cu portretul lui Darwin.*
- No. 27. Bret Harte:** *Schițe din California,*
- No. 28. Traian Demetrescu:** *Simplu.*
- No. 29. Paul Hervieu:** *În lanț!*
- No. 30. Edgar Poë:** *Scrisoarea furată.*
- No. 31. Molière:** *Don Juan.*
- No. 32. Alexandru Petöfi:** *Poezii alese*
- No. 33-34. Z. C. Arbure:** *În temniță.*
- No. 35. T. Duțescu—Duțu:** *Crîng și Luncă*
- No. 36. M. Strajan:** *Gestiuni Literare*
- No. 37. G. Coșbuc:** *Antologie sanscrită*

A B O N A M E N T E :

B R O Ș A T E		L E G A T E	
12 numere	Lei 3,50	12 numere	Lei 6,50
24 »	» 6,—	24 »	» 12,—

Afară de avantajul reducerii de preț, abona-
ții cei noi dobîndesc:

Numerile de la 1—12 inclusiv pe Lei 2,65
» » 1—24 » » 4,80

GEORGE COȘBUC.

Literatură sanscrită numim literatura poporului indic, care trăia pe la 2000 — 1500 înainte de Cristos pe platourile munților Himalaia, pe partea despre miacă-zi. De pe aceste platouri poporul indic a emigrat spre Sud și a cuprins ținutul râului Ganges.

Religiunea acestui popor era panteistă. Zeul superior al Indilor era Brama, care crease lumea fără nici un scop și fără voință. Brama născu lumea mînat de patimile sale sexuale, deci întreg universul e născut inconscient ca și orice copil din doi părinți. De aici a urmat, că poporul indic era pesimist, privea lumea cu toate ale ei ca o părere, să plîngea neconținut de greșita concepțiune a lumii. Toată poesia lor e pesimistă, toate faptele lor dovedesc lipsă de energie, credința în fatalitate, supunere oarbă la tot ce se întîmplă. *)

Cea mai veche limbă a poporului indic s'a păstrat în himnurile numite în deosebi Vedas. Aceste sînt cîntece religioase. Limba lor e populară. Ele sînt creiate pe vremea născerii poporului, pe vremea cînd el trăia pe sub Himalaia. Cu

---

*) Asta e una dintre principalele cauze, că Englezii stăpînesc astăzi așa de ușor Indiile. Un milion de Englezi țin în frîu peste 200 de milioane de oameni !

timpul—în cursul veacurilor — limba indică s'a schimbat foarte mult; preoții însă și cărturarii, au păstrat limba veche a Vedelor și au perfecționat-o. Ast-fel cărturarii scriau într'o limbă nepricepută de popor, în limba **sanscrit** (adecă limba sfântă), iar poporul vorbea limba **pacrit** «(limba naturală)». Încă de pe la anul 800 înainte de Cristos, limba sanscrită deveni limba moartă, căci o vorbeau numai învățații între ei, cu toate acestea s'a scris înainte această limbă neconținut pînă la 1000 după Hristos — va să zică 1800 de ani—și chiar și azi preoții din India scriu într'această limbă.

Limba sanscrită e astă-zî isvorul tuturor cercetărilor filologice, intru cît aceste privesc limba seminției ariene. Ea e cea mai veche limbă cunoscută bine. Studiul ei a dat naștere filologiei comparate: pînă la descoperirea literaturii sanscrite nimeni nu bănuia că toate limbile Europei (afară de una-două) sînt surori și pornesc dintr'o limbă comună. N'au pornit, adevărat, din limba sanscrită, ci dintr'altă limbă mai veche—sanscrita e sora limbii latine, a limbii grecești, a limbii gotice vechi, a unei limbii vechi slavone din care s'a născut limbile slave, a limbei persiane vechi etc. Și nici nu e cea mai veche, dar e cea dintâi dintre câte ni s'a păstrat în scrisoare. Cele mai vechi urme de limba grecească le avem pe la 800 înainte de Cristos — de limba sanscrită însă de pe la 2000 înainte de Cristos.

Ca soră a limbilor europene, ea seamănă foarte mult cu ele, nu numai în vorbe, ci și în sistemele flexionării și în sintactică. Iată cîteva vorbe. **Dev** însemnează Zeu: latinește **Deu-s**, grecește

Zev-s. | **Dev-pitar** = Zeul-tată latinește, **Deū-pitar**, apoi **Jupitar** și **Jupiter**. **Apa** e apă, latinește **aqua**. **Veda** însemnează cunoscință, vedere și pătrundere; vorba **ved** e în grecește **oid** cunosc, în latinește **vid** (video = vîd).

Literatura sânscrită s'a dezvoltat din literatura religioasă a Vedelor. Vedele sînt cartea sfîntă a poporului indic, ele cuprind: 1. Explicările ceremoniilor religioase, tipicul sfintelor slujbe și învățăături pentru popi. 2. Dogmele religiei. Aceste sînt scrise foarte întunecat și concis. 3. Cîntări religioase, laudele zeilor, proverbiu morale, învățăături și pilde de tot felul. Acestea formează partea poetică a Vedelor. Toate acestea sînt născute între anii 2000—1500 înainte de Cristos. Mai tîrziu s'au adăugat la Vede și alte cărți: pravila țerii, cartea datoriilor și drepturilor unui rege, constituția statului etc. Toate la un loc formează cartea sfîntă, *Vedas* împărțită în 4 părți după coprinsul lor: *Rig-Veda*, cea mai veche dintre Vede, *Sama-Veda*, *Atarva-veda* și *Iadjur-veda*.

Poesia epică s'a dezvoltat la poporul indic foarte de timpuriu. Intocmai ca la Greci, se născuseră în popor rapsodii epice, care trăiau din gură în gură și din veac în veac și neconținut erau amplificate cu tradiții nouă și perfecționate. Ast-fel se dezvoltară cu încetul cele două epopei naționale: **Mahabharata** și **Ramajana**. Într'aceste epopei sînt multe episoade care pot forma ele de sine-și epopei întregi, neatîrnătoare. Se vede că amîndouă epopeile cele mari sînt alcătuite din alte epopei mai mici pe care le-au absorbit cu totul.

Se zice, că *Mahabharata* ar fi făcut-o, așa cum e, poetul **Vyasa**, adică acesta a adunat rapsodiile, le-a dat o unitate de acțiune și le-a legat între ele. Intocmai cum se zice că un Homer a adunat rapsodiile populare și din ele a făcut *Iliada* și *Odisea*. *Mahabharata*, adică *Maha-Bharat-a* (*Bharat* cel mare. *Bharat* însemnează și purtător de războaie) descrie luptele pe care le-au purtat pentru tron doi frați, *Pandu* și *Dhritarashtra*, nepoții regelui *Bharat*.

Ramajana se zice că e făcută de **Walmiki**. Ea descrie cuceririle și luptele eroului *Rama* (*Ram'-ajana*. *Ajana* însemnează expedițiune, cucerire).

Mahabharata e cu mult mai veche decât *Ramajana*. Toată acțiunea ei se petrece pe platourile de sub munții *Himalaei*; acțiunea *Ramajanei* se petrece prin văile *Gangelui*, adică descrie stări de lucruri dintr'a doua patrie a popoului indian. Tocmai cuceririle țării dela gurile *Gangelui*, formează subiectul *Ramajanei*.

Amîndouă epopeile sînt scrise într'acelaș fel de vers, numit **seocas**. Acest vers e compus din 16 silabe, cu ritm trohaic și avînd cesura tocmai la mijloc.

Ingrămădindu-se un episod peste altul într'aceste epopei, ele au ajuns de o lungime înspăimîntătoare. *Ramajana* are 48,000 de versuri; prin urmare e de patru ori mai lungă decît *Iliada* lui Omer, iar *Mahabharata* are 440,000 de versuri, deci e lungă cît 44 de *Aeneide* și cît 38 de *Iliade*! Textul ei umple 70 de volume obișnuite.

Episoduri frumoase au amîndouă epopeile. Mai

vestite însă sînt, din Ramajana; **Savitri***) în care e descrisă credința unei femei, și **Nala și Damajante** în care de-asemeni e descrisă virtutea femeii.

Amîndouă epopeile sînt traduse în toate limbile mai culte ale Europei, în mai multe traduceri.

Altă lucrare epică importantă e **Purana** (Povești din bătrîni) și cuprinde 18 povești ale căror subiect e luat din Mahabharata. Fiecare poveste e tratată ca o epopee de sine stătătoare. Purana are 1.600.000 de versuri! Să vedă că poezii acestui popor nu aveau simțul artistic al lunginii permise unei epopei, așa cum a avut-o poporul grecesc. Purana e plină de citate din cărți de teologie, și e mai mult o etică decît o poezie.

Dintre poemele scrise mai tîrziu, pe vremea înfloririi literaturii sanscrite, sînt vrednice de luarea aminte numai două: **Cîntarea cîntărilor**, o idilă fără pereche în literatură, și **Vestitorul norilor** a celui mai mare poet sanscrit, a lui Calidasa. Poema din urmă e, fără îndoială, una dintre cele mai frumoase poezii ale lumii.

Poesia lirică s'a dezvoltat, ca la toate popoarele, tîrziu de tot în urma poeziei epice. Cel mai însemnat poet liric al literaturii sanscrite e Calidasa — în veacul întăiu înainte de Cristos — care a stătorit și formele și limba poezii lirice. Cu deosebire frumoase sînt poeziile sale din ciclu «Ritusanhara» (Povestea anotimpurilor), toate

---

*) Tradus romînește și publicat în broșură, de George Bogdan-Duică; Sibiu, Institut tipografic.

erotice. Vestită e poezia sa «Gatha-carpura» (Ul-cior spart).

Alți poeți lirici de valoare sînt **Amaru** care a scris și epigrame, apoi Bartrihari și Jahadeva. Acest din urmă e poet idilic. Poezia sa «Gitagovenda» în care se descrie iubirea Zeului Visnu (intrupat în păstorul Crishna) și a păstoritei Radha e cîntarea cîntărilor pentru poporul indic, întocmai cum e idila lui Solomon cu Sulamita, în biblie. Poezia lirică sanscrită e de obicei erotică, și să destinge prin multă sensualitate și drăgălășie. Desele, prea dese comparații strică foarte mult lirismului sanscrit: aproape de nesuferit sînt veciniciile comparațiunii a femeilor cu luna și cu floarea de nufăr. La Calidasa în «Povestea anotimpurilor» luna e pominită de 289 de ori! În Emînescu se găsesc multe locuri, cari îți amintesc pe Calidasa.

Poesia dramatică și-a luat urînt de odată cu poezia lirică. Calidasa e și cel dintăiu și cel mai puternic poet dramatic al neamului indic. El a scris — sau cel puțin i s-a atribue — vr'o 17 drame idilice. Numai de două să știe însă cu siguranță, că sînt ale lui: «**Sacotala**» și «**Vicrame-urvasi**». Cea dintăi descrie iubirea regelui Dușanta și a fetei Sacotala. Drama aceasta e una dintre cele mai frumoase și mai reușite idile ale veacurilor. Cînd a fost tradusă întîiu în limbile europene, toată lumea a rămas uimită de frumusețea acestor drame, iar poetul cel mai mare al Germanilor, Goethe, a scris o epigramă în care susținea că el nu crede să existe pe lume o scriere mai plină de poezie decît Sacon-

tala. *) Alt poet dramatic vestit este regele **Su-draca**, în veacul al doilea după Cristos. Cel mai productiv și mai perfect ca artă e însă **Ba-vabhuti** (cam la 800 după Cristos) care se apropie de poeziile modernă, căci pune mare preț pe caractere. Pe lângă acestia, se mai cunosc alții o mulțime de dramaturgi, mai mult ori mai puțin vrednici de amintire.

Literatura didactică e foarte bogată. Vestită e colecția de fabule «*Pantṣa-tantra*» (cinci cărți de fabule) și colecția de povești morale, de fabule și de proverbiu «*Hitopadesa*».

Povestea, novela și romanul, s'au dezvoltat repede și cu prisos. Pîn'acum se cunosc 28 de colecții cu peste 800 de romane. Cea mai interesantă colecție e «*Catha-sarit-sāgara* (oceanul rîurilor povestitoare), care a dat material Arabilor și Persianilor. «*O mie și una de nopți*»^{*)} ale Arabilor sînt o prelucrare a povestilor din numita colecție.

Literatura științifică e și ea foarte bogată. Cook Englezul, care e descoperitorul literaturii sanscrite (la sfîrșitul veacului trecut) a adus din India în Anglia, o corabie plină de cărți indice, și între aceste 27 de manuale de gramatică, mai multe studii filologice, cîteva dicționare, și mai multe sute de volume care tratau despre medicină și astronomie.

---

*) Sacontala e tradusă românește de mine, liber și în versuri moderne. E publicată în «Convorbiri literare» Anul 1891.

Himnuri din Rig-Veda

I

Soarele.

Acest cîntec nou și plin
De mărire, ție soare,
Inimă luminătoare,
Umilit eu ți-l închin.

Tu-mă ascultă 'ndurător
Rugămintea mea, și cată
Spre-a mea inimă 'ntristată
Cum spre o soție cată
Soțul ei cel iubitor.

Tu, ce toate le privești,
Tu ne fiî stăpînul, soare —
Inimă luminătoare,
Cel mai mare zeu tu ești.

Eû mă voiû gîndi mereû
La divina ta lumină,
Ca, pătruns de cea divină,
Pentru veci d'a ta lumină
Plin să fie gîndul meû.

Că noi hrană căutăm :
Numai tu ne-o poți da, soare,
Inimă luminătoare —
Pentru asta te rugăm.

Preoții bramanî, în veac
Înțelepți în gînduri sfinte,
Ei adoră prin cuvinte
Soarele, prin cînturi sfinte
Și prin jertfele ce fac.

II

A u r o r a.

Tu regină majestoasă, prietina lui Dumnezeu,
Ca un rîu d'argint să varsă luminosul pîr al tău
Peste drăgălașii umeri, când răsari însvăpăiată,
Nobilă, cu ochi de zîmbet și cu mers ușor de fată.
Și cum vii, o visătoare, rătăcind pe cer așa,
Tu perși una cîte una stelele din salba ta.

Te-ai împodobit, frumoasă, cu tot ce-i frumos sub soare,
Și zîmbești cu ochii umezi de mărire și splendoare,
Arătînd șireată peptul desvălit d'al tău vestmînt,
Și din cer aduci lumina și-admirarea pe pămînt.
Norii 'n calea ta cu vuet speriați se 'ndepărtează,
Că tu 'i biruești, stăpîno, cu puterea ta vitează.

Cît ești tu de bună, Doamnă! Tu, cea cu alaiu de stele,
Faci cărările frumoase presărînd argint pe ele,
Pui vopsea de argint—pe vîrfurile muntilor întunecoși
Și te legeni blîndă 'n carul înjugat cu tauri roși.
Tu te lupți prin întuneric cu 'ntunericul, și, plină
De puterea ta, lumina se renaște din lumină.

Tu prin munții cu prăpăstii 'ți-ai bătătorit poteci
Și cu peptul alb de fată luminînd în cale treci,
Iar dușmanii tîi se 'nchină și se umilesc în cale :
Nu atît însă puterii, pe cît frumuseții tale,
Cînd zăresc eșind din umbră ochii tîi nebiruiți,
Pieptul alb și fruntea albă și obraji înfloriți.

Te salut, frumoasă Doamnă, fiica cerului senin,
Inima tu 'mî-o 'ntărește, că din inimă mă 'nchin,
Ruga mea să'ți fie-aminte, că din suflet eă trimit'o,
Și cînd te întorci în ceruri, tu să nu te uiți, iubito

III

F o c u l.

Ascultați acum cîntarea focului, a lui Varuna.
Soarele-îi stă 'n mîna dreaptă, iar în stînga lui stă luna
Și covor pe sub picioare-î stă pămîntul cel bătrîn.
Eată-l, numai el e tare, singur numai el stăpîn:
El va fi d'acum d'apururi, căci a fost în tot-d'a-una.

El a pus în cal iuțimea, el a pus în uger lapte,
Pune mintea 'n cel cuminte și 'n cel vrednic pune fapte.
El adapă și hrănește, călător din loc în loc,
El topește 'n aer norii și din apă naște foc:
Eată-l, regele puterii, cum din ziua naște noapte.

El stă vecinic în văzduhuri luminînd îndepărtarea.
Soarele plutește 'n aer, măsurînd în cale zarea,
Căci Varuna-îi Domnul lumii, soarele-îi măsura lui —
Cîte rîuri sunt în lume, alte rîuri să mai pui
Ca să curgă toate 'n mare, ele tot nu umplu marea

Cine este cel ce poate într'un loc ceva să pue
Necurmat, fără să'l umplă? Nu e om, și nimeni nu e.
Singur el, Varuna, poate! El se plimbă fulgerînd
Și cu tunet umple cerul, plin de spaimă despicînd
Aerul; pe vînt și neguri el scoboară și se sue.

Doamne, dacă noi vr'odată ne-am îndușmănit vecinii,
Dac'am înșelat la jocuri, dacă n'am primit străinii.
Eartă-ne! Tu bun și tare, noi sărmanii slabi și răi!
Însă năzuința noastră e să fim iubiții tăi
Și iubirea noastră cată biruințele luminii!

IV

P u t e r e a

Eternul zeu, întâi născutul,
Podoaba zeilor și scutul
Intregii lumi, de toți temutul —
Voï, neamuri, este Indra.

Acel ce pune biruință
În cei rășboinici, și credință
În cei ce merg la pocăință —
Voï, neamuri, este Indra.

Acel ce-a 'ntemeiat pămîntul
Și-a 'ntins văzduhul și-a pus vîntul
Să poarte nori, d'apururi sfîntul —
Voï, neamuri, este Indra.

Acel ce singur guvernează
Și după chipul său creîază
Și stelele 'n cărări le-așează —
Voî, neamuri, este Indra.

Acel, d'acăruia putere
Orî ce tărie 'n haos pîere,
Și toate pîer ca o părere —
Voî, neamuri, este Indra.

El în făpturi a pus mișcare
Și viață 'n tot ce nume are,
El, cel lipsit d'asemănare —
Cîntați, cîntați pe Indra.

Maxime și proverbiî.

I

De țara unde nu-î stăpîn,
Să fugî, orî care-ți este casta.
Dar unde sînt stăpînî mai mulți,
Fugî mai ales de țara asta.

Nu sta în casa unde vezi
Că e stăpîn numai nevasta —
Dar unde e nevasta rob,
Fugî mai ales de casa asta.

II

De-ar fi o poezie orî cît de închîegată,
Toți criticiî cu sgomot pe dînsa năvălesc —
Și muștele întocmai poftarețe pîndesc
Să afle-o rană mică p'un corp frumos de fata.

III

Din gura unui prieten sunt glume, lucru bun,
Cuvintele pe care străiniî de le spun
Sînt pentru noi insulte, chiar spuse fără voe —
Acea ce e fumul la orî ce lemn comun,
Noi zicem că e *miros*, cînd lemnul e aloe.

IV

«Lipitoarea e femeea» zise un nebun odată.
 O, sărmana lipitoare, cu ce-î e ea asemănată!
 Numai singele cel negru ți-l răpește lipitoarea,
 Dar femeea-ți ia puterea, mintea, bani și onoarea

V

Cînele-a vădut o fată:
 «*Carne!*» — a ȑis bătîndu-și dinții;
 Și-și privea părinții fata:
 «*Floare*» — aȑ zis plîngînd părinții.
 Și-a vădut-o un călugăr:
 «*Bestie*» a strigat ascetul.
 Și-un poet vȑzut-a fata:
 «*Anger*» a șoptit poetul.

VI

Femeile sînt carne, cadavre, un secret —
 Așa gîndește-un cîne, un popă, un poet.

VII

Un poet crează numai. Poesia-î ca o fată:
 Numai criticul cunoaște toată golătatea ei.
 Ast-fel și drăgălășia măritatelor femei
 O cunosc bărbații numai, dar părinții nici odată.

VIII

Vezi ! Ce-aŭ adunat părinții,
Risipesc copiii lor —
Limba 'nghite așa ușor
Toată munca ce-o fac dinții !

IX

Ce nu vĕd poeții 'n lume !
Corbilor ce nu le place !
Omul beat ce nu vorbește !
Și femeea ce nu face !

X

În această țară toată lumea 'nșală !
Ceî străini prin vorbă prea națională,
Prin purtarea bună păcătoșii slugi,
Fetele prin lacrimi, preoții prin rugi :
Țară, cum e asta, scuipă-o și fugi.

XI

Până la cinci ani copilul ca nuiăua tu să-l crești,
Zece ani apoi cu vorba cît de rău să-l dojenești,
Iar d'aici ca pe-un prietin cu blîndețe-l stăpînești.

XII

Uşor conducă p'un om netot,
Dar mai uşor pe cel cuminte,
Pe-un semidocht nici tu, Părinte,
Nici zeii cerului nu pot.

XIII

Sînt nenorocit sărmanul!
De cei răi nu pot să scap —
Leului căzut în baltă
Îi sar broaştele pe cap.

XIV

Noi vom trăi din pînea cerşită 'n umilire,
Noi vom purta vîzduhul cel vînet, ca vestmînt,
Noi vom dormi în crivêţ pe netedul pămînt :
Noi n'avem trebuinţă de legi şi stăpînire !

XV

La cîntar treî mii de preoţi şi-adevărul l'am pus eû;
Dar de cît treî mii de preoţi adevărul e mai greû.

XVI

Cei cu talente-ajung mereu
La griji și zile grele,
Iar cei fără de ele
Scutiți sint d'orî ce greî.
Privighetoarea blindă ce-î!
Dar tu o 'nchizi, sârmana,
In timp ce coțofana
Se plimbă 'n dragul ei.

XVII

Cînd ajunge omul în pericol mare,
Ca să-și scape viața el dă tot ce are :
In ast-fel de casurî banii sint dușmanî.
Dar, scăpat de moarte, el își schimbă fața,
Și 'n primejdiî nouă își aruncă viața
Ca să facă bani.

XVIII

Dacă voești să fii cuminte,
Cu un picior tu stăi pe loc,
Cu celalalt mergi înainte.
De cît să plângi că n'ai noroc
Și c'ai greșit un pas, mai bine
Cu amîndouë stăi pe loc.

XIX

Pe cel ce sub picior îți sapă
 Nu-l prinde prietin, cît trăești.
 El ți-e dușman ; să-ți amintești
     Că apa-î apă.

Iar apa 'ncet își schimbă locul —
 S'o faci ferbinte cît ai vrea,
 S'o clocotești, căci totuși ea
     Va stinge focul !

XX

Să te scolî de dimineată, să muncești cît ți-e puterea,
 Să telupți voinic și nobil ; cu ai tăi s'a'mpartî averea
 Și nevasta să-țio aperi de obraznică ticăloșă ;
 Aste patru lucruri, frate, să le 'nveți de la cocoși.

XXI

Cînd regele ascultă de medicî, de miniștri,
     De domniî profesori,
 Adio, sănătate ! Adio, cuminție !
     Adio, voi comori !

XXII

Să dai bogatului un dar,
Unui viteaz să-î dai podoabe,
Eunucilor să le dai roabe,
Supremele prostii îmi par!

XXIII

Cînd Dumnezeu te are drag,
Și te ia 'n paza milei sfinte,
Ca arme de-a lupta 'nainte
Nu-ți da nici pietre, nici cîomag —
Cînd Dumnezeu te are drag
Îți da pricepere și minte.

XXIV

Cel ce 'și încuie bogăția
Și pe săraci nu-î dăruiește,
Nici pentru el nu chieltuește,
E o momie ce păzește,
Pe seama altora cîmpia.

XXV

Dăruiește-le, fii sincer, clevește-le cum vreî,
Fii slugarnic, blînd orî silnic, cu temeî, fără temeî:
(Ce și-au pus în cap odată, nu poți scoate din femeî.

XXVI

Acela ce și 'n fericire
Nu-și pierde capul și-î cinstit,
Cel ce rămîne umilit
Cînd are-avere și mărire,
Și-acel ce-și ține jurămîntul
Și față cu dușmaniî seî :
Tu dă-mî tovarăși p'acești treî
Și-ți biruesc cu ei pămîntul.

XXVII

Cînd e vorba să faci bine,
Să ajuți pe cei ce mor,
De nevoi să-ți aperi țara
Și să-ți naști moștenitor —
La aceste patru lucruri
Cine-și ia locțiitor ?

XXVIII

Din rest nu poate crește nimic întreg la loc —
Dar, sînt, zic eû, trei lucruri, cari aû acest noroc
Un rest de datorie, de boală și de foc.

XXIX

Ceî ce privesc cu multă seamă
 La alții, cum privesc la sine ;
 Ceî ce privesc ca la o mamă
 La orî și ce femeî străine ;
 Ceî ce privesc cu rîs, orî teamă
 La banî, ca la un rău ce vine :
 Aceștia toți cuminți se chiamă,
 Căci toți privesc precum e bine.

XXX

Un domnitor ; născut din neam de jos
 Un preot înțelept, al căruî tată
 A fost un idiot și-un caraghios ;
 Și-un om sêrac, care-a ajuns de-odată
 Să aibă banî și bunurî din prisos —
 Aceștia trei, orî cit de bunî s'arată,
 Ei toate, câte sînt, le vîd pe dos.

XXXI

Uiți o sumă de defecte
 Pentr'o singură virtute —
 Ceî ce captivează iute
 Sunt naturî perfecte.

XXXII

Regele să se păzească
De *dușmani* (tradus : *femei*,
Că 's mai rele de cît ei).

Și de *hoți* să se păzească
(S'au tradus : *funcționari*,
Că sînt cei mai răi țilhari.)

Regele să se păzească
De *curteni* (tradus : *dulăi*,
Că sînt cîniî cei mai răi).

XXXIII

Eū sînt născut din neam de jos —
Tu ești boer, dar ticălos!
Ce crezi, că am să cad pe spate,
Cînd vîd frumoasele-ți palate?
Eū vîd păduchi d'atâtea ori
Și 'n cele mai frumoase flori!

XXIV

XX XV

XX XV

XXXVI

XXXVI

XXXVII

XXXVII

Sgomot fac cei reî și josnici, nu cei nobili, bagă
sama !
Aurul nu poate face sgomotul ce-l face-arama.

XXXVIII

Cerșetorule, ia spune-mă, mănîncă carne bucuroș ?
— Cînd n'am vin, nu laud carnea ; mi se pare
de prisos.
Audi tu ! Cum vîd îti place vinul și cînd nu 'ti
e sete ?
— Aș ! îl bea, dar nu cu poftă, cînd n'am mu-
zică și fete.
— Fetele vrea cheltuială. Ai tu bani ? Ești sdrențe
tot.
— Aflu eu ! Cîștig cu jocul și mă fur de unde pot.
— Ești tîlhar și joci și cubi ? Omul rău în temniți
piere !
— Cum să-mă duc alt-fel viața, dacă n'am nici o
avere !

XXXIX

Cînd m'ai clevetit, mă bucur și zîmbesc de fericire.
Pentru că de tac, vîd însu-mă că sînt drept și
bun bărbat—

De mă supăr însă, Doamne, cît de mult sînt vi-
novat
Că eu te-am făcut cu voia-mă vinovat de clewetire!

XL

Ceî cu tuse nici-o-dată să nu plece 'n sat să fure ;
Ceî ce cad în somn isteric să nu meargă prin
                                pădure ;
Ceî bolnavi să nu vorbească, să le curgă vorba
                                vale ;
Ceî bogați să nu se certe pentru două-trei parale.

XLI

Să-mi spuî tu, unde-î bine să fii mereu zelos?
— La daruri, la ştiinţă, la leacuri cu folos.
Şi-a fi zelos, tu spune-mi, la ce nu este bine?
— La bun străin, la rele şi la femeî străine.

XLII

Staî cu regele tu bine?
Geniû eştî, puţinî ca tine.
Dar eştî urgisit de rege?
Eştî o vită, se 'ntelege.

XLIII

Cei proști, ca vita, te 'nțeleg
 Numai cînd spuî cuvîntu 'ntreg;
 Dar te 'nțelegî cu cei cu minte
 Numai din ochî, fără cuvîntē.

XLIV

Ști tu'n cine-î nebunia mai nebună? In aceî
 Carî îșî perd viața 'ntreagă alergînd după femeî;
 In aceî care se joacă cu vr'un șarpe 'n lan culcat
 Și'n aceî ce cred, că-î cinste de-a fi slugî pe la palat.

XLV

Leul, cel c'un singur puiū,
 Liber prin pustii petrece—
 Dar măgarul are dece,
 Și e vaî de capul lui.

XLVI

De sunt rău eū mă gîndesc:
 «Am vesminte, am mîncare—
 Să-șî cîștîge cel ce n'are!»
 Iată cel mai mișelesc
 Fel de cugetare!

XLVII

Trei rele noi vedem :

Cei proști se tem de *moarte*, cei semiculți se tem
De *foame*, iar bărbatul cinstit și plin de bine
Se teme de *rușine*.

XLVIII

Cea mai infamă fiară e prostu'mbogătit,
Căci el se crede mare și vrednic în tot chipul :
Vezî, soarele nu poate să ardă ca nisipul,
De și nisipul este de soare încălzit.

XLIX

Minia 'n oameniî ceî bunî
Se naște moartă, se topește ;
In ceî cumînți un ceas trăește ;
In semidoctî trăește lunî,
Trei anî în proștiî ceî din gloată,
Iar în mișei viața toată.

L

Cazi în foc, te-aruncî în apă,
Beî venin—zeiî te scapă,
Dacă zeiî ți-aū menit
Zile sub cerescul soare.
Dar cînd timpul ți-a sosit,
Tu te-atingî d'un spic, de-o floare,
Și-aî murit.

LI

Ca să-mă îmblinzesc dușmani
Patru lucruri am. D'aceea
Imă mai trebuiește unul,
Ca să-mă îmblinzesc femeea.

LII

Vreaă să faci un lucru mare?
Fă-te mic, stăi liniștit.
Leul, oră cit e de tare,
Cînd atacă elefantul
Stă întiiu pitit.

LIII

Femeile și apa sînt lucru curios;
Aă numai o tendință: s'ajungă tot măi jos.

LIV

Are tot și 'n tot-d'a-una
Omul care-ă mulțumit:
Pentru cel desculț, pămîntul
E cu piele-acoperit.

LV

Daŭ zeiŭ mult, mariŭ daruriŭ fac,
Dar nu vin ca să-ŭi bage 'n sac.

LVI

Soarele răsare roșu, și tot roșu el apune:
Omul bun în zile rele e tot bun, ca 'n zile bune.

LVII

Sînt oameni, cari de teamă că nu vor reuși,
Nimic nu vreaŭ să 'nceapă și staŭ în nelucrare —
Văzut-aŭ om vr'odată să fugă de mîncare,
De teama că mîncarea el n'o va mistui?

LVIII

Orî norii-și varsă ploaia 'n mare,
Orî dai bogatului mîncare:
Prostia tot un nume are.

P a c r i t

Potopul

La sine chîamă Indra pe-al norilor stăpîn —
Acesta plin de tremur, cu mîinile-î aduse
Cruciș pe pept, ascultă. Și zice cu mînie
Puternicul părinte: Ia oastea ta întreagă
Și muntele Gandarvan acopere-l în noapte
Și lasă nori de ploae, ca 'n veci să nu rămăe
Nici urmă d'acest munte, și numele acelor
Ce stau aici se piară în veci de pe pămînt.

Salută blînd pe Indra și pleacă furiosul,
Ajunge la locașul puternicilor nori
Și chiamă oastea întreagă și zice: am poruncă
Se vârs potop de ploe pe muntele Gandarvan
Se piară toți păstorii și muntele cu ei.

Și pleacă 'n frunte Domnul, și grabnic după dînsul
Oștirea lui se 'nșiră. Aleargă norii negri
Puternici în mînie, sîlbatici dau năvală

Și muntele-l acoper și lasă nori de ploae
Și tunete; și apa creștea cît un ocean.
Și șapte zile 'ntr'una a tot plouat, și 'n urmă
Cînd nu mai aveau apă în guri, stăpînul vecinic
Cu nori dupe dînsul se 'ntoarseră 'n locaș —
Și iar ieșit-a soare și vesel fu pămîntul.

Din Mahabharata

Urvasi

Seara, cînd eșise 'n ceruri dînd răcoare dulce luna,
Fata cea cu mîndre șolduri ese 'n cale lui Ardjuna.

Păru-i lung, făcut inele și cu flori împodobit
Li juca pe albiu umeri. Ca o lună 'n răsărit
Era fața ei rotundă. Strălucea frumoasa floare
Prin drăgălășia multă a privirii zîmbitoare
Și prin gingașul ei umblet: par'că se 'ndoia de vînt —
Și ca două roze albe sînurile fetei sînt,
Avînd muguri mici și roșii, — ea sălta în ritm pe cale
Și mergea puțin plecată, că doar sînurile sale
Prea erau povară multă pentru trupul ei ușor.
Briul, cu podoabe-alese, o 'ncegea ca un ficior
Cu un braț voinic. Și 'ntocmai cum răsar două coline
Pe un șes, răsar întocmai șoldurile fetei, pline
Și rotunde par'că-s tronul lui Ananga —

* Iar pe ea

Un vestmînt ca de lumină, iar vestmîntul n'ascundea
Precît arăta frum'seța cea pretins'a fi 'nvelită.

Ca un gând de dor, ca vîntul primăverii de grăbită
 A sosit zîmbind şireata la Ardjuna, la palat.
 Iar portarul i-a dat drumul, ea să intre. Şi-a intrat.
 Ea, care era podoaba cerului, fermecătoarea,
 A umplut prin întunerec tot palatul de splendoarea
 Frumuseţii ei, şi-Ardjuna sta cucernic şi pierdut.
 Noaptea să primească 'n casă p'un străin! Cînd a văzut
 Pe copila cea din ceruri, înroşit-a faţa-i stînsă
 De ruşine, că o fată e 'n palat, mai ales însă
 Că era de tot frumoasă—zăpăcit el îngina:
 «Te salut plecîndu-mi fruntea, zînă, 'naintea ta!
 Tu cea mai drăguţă nimfă, spune-mi care ţi-este dorul!
 Robul tău se cheam' Ardjuna» — Şi 'nvelindu-şi obrăjorul
 De ruşine, ea plecată i-a spus tot, cum la palat
 A chemat-o însu-şi Indra, tunătorul, şi i-a dat
 O poruncă, să se lase pe pămînt, ca să îmbete
 Pe Ardjuna, Şi, naivă, cea mai dragă dintre fete,
 A sfîrşit zicînd: «De-acea vin trimisă, vezi tu bine,
 Ca să-ţi fiu mereu aproape, să faci ce voeşti cu mine.
 O, tu cel fără păcate! Te-am văzut şi-am fost d'atunci
 Biruită de puterea celui-fără-de-porunci,
 De Ananga. Şi-acum iată: tatăl tău o vrea aceasta
 Şi-o voesc şi eu: în mine tu să-ţi recunoşti nevasta!»

Auzind Ardjuna, sfîntul, a roşit d'un singur gând —
 Şi cu mînele-amîndouă el urechile-astupînd,
 A răspuns: «Dureri de moarte mi-au făcut a ta dorinţă.
 Tu cea plină de frum'seţe! Eu, cel plin pe pocăinţă,
 Te privesc ca pe nevasta unui *Guru*, te privesc
 Ca pe Cunti, ca pe Sadji a părintelui ceresc —
 Da, eu te stimez, de tine mă apropiu cu sfială;
 Ca şi mama mi-eşti de sfîntă, şi nu 'ncepe îndoială.
 Dacă m'am uitat la tine mai cu drag şi mai ades
 Decît la orî-care alta, este lucru cu 'nţeles,
 Şi am să ţi-l spui, iubită! Am văzut că eşti menită,
 Să ne fii renăscătoarea neamului, tu cea iubită!
 Oh! strămoşa viţei Poros este veselă 'n mormînt,

Că tu-î vei renaște neamul ! Tot așa de vesel sînt
 Și eu, o tu cea mai bună dintre zîne, tu femeea
 Cea mai bună ! Tu mi-ești sfîntă ca un Guru, și d'aceea
 Te-am privit cu drag și-adesse, mă'mbăta surîsul tău,
 Asta e ! Dar niciodată n'am avut vr'un cuget rău !»

— «Toți sîntem ai nemuririi, tu născutule din rege !
 Dintre cei născuți din Poros nu știu pentru ce-ai alege
 Ori pe unul ori pe altul — pentru ce-s aleasa eu ?
 Cei din Poros, fiu ori tată ori nepot, vor fi mereu
 Buni și tari, trăindu-și viața fără să păcătuească.
 Nu mă mai privi ca rudă, nici ca virgină cerească,
 Nici ca o soție dată unui Guru ! Nu fii rău,
 N'alunga pe cea rănită, suferind de dragul tău !»

— «Ah ! ascultă adevărul, tu cea cu frum'sețe multă !
 Ascultați, voi, zei puternici, tu pămîntule, ascultă !
 Ca pe Cunti, născătoarea, ca pe Madri te ador,
 Cu sfîntenie ca pe Sadji : tu asemenea mi-ești lor.
 Vei renaște neamul nostru, pentru veci îl vei renaște,
 Și te vor cunoaște zei, lumile te vor cunoaște !
 Mergi ! Cu umilință capul eu mi-l plec ! Al tău mă știu :
 Dacă te stimez ca mamă, tu păstrează-mă ca fiu !»

Tremurînd d'aceste vorbe, cu privirea 'ntunecată,
 Amețit avîndu-și capul, peate de mînie beată,
 Urvasi p'Ardjuna sfîntul a început a-l blestema :
 «Mă arunci să mor pe drumuri, beată de durerea ta !
 O s'ajungi, s'ajungi, Ardjuna, saltimbanc între popoare,

Tu născutule din Cunti, despueat d'a ta onoare
Să ajungi de ris, momîia și batjocura de veci
A femeilor, prin peșteri huiduit tu să petreci
Părăsit d'a ta virtute, de puterea bărbătească:
Lîngă ea nici-o femeie eunuc să nu primească!»

Astfel blestema, ținîndu-și mîinile încrucișat
Peste cap, și-ale ei buze tremurau. Și l-a lăsat
Pe Ardjună dus pe gînduri, și s'a 'ntors grăbit, acasă.
Dar, Ardjuna, și el grăbnic, mîndrul său palat și-l lasă
Și să sue 'n locuința lui Citrăsena, spunînd
Prințului Gandharvic toate, cum s'a'u petrecut pe rînd,
Cum venise noaptea 'n casă Urvasi, ce-a spus nebuna,
Cum 'l-a blestemat în urmă. «Ce se fac?» a zis Ardjuna.
Și-a rîs prințul, și de grabă a plecat și-a spus apoi
Toate vorbele lui Indra, dătătorului de ploî.
Și zîmbind, cu vorbă dulce, regele din tron vorbește
Lui Ardjuna, care vine și 'n genunchi se umilește :

«Fericită este Cunti; lumile-o vor lăuda!
Biruiți sînt toți strămoșii prin statornicia ta!
Nu te teme de blestemul Asparei! O să v'ajungă,
Veți trăi în peșteri negre, îmbrăcați în haină lungă,
Și 'n tot omul de pe cale veți afla cîte-un dușman —
Dar un singur an, Ardjuna. Da, și 'n hotărîtul an
Veți fi saltimbanc de tîrguri, și neom, să nu te-asemeni
Cu bărbații, dar în urmă veți fi om ca ori-ce oameni!»

Auzind aceste vorbe de la Indra, a plecat
Vesel, fără nici-o grijă că-î d'o zîină blestemat,
Și unit în pretinie cu Citrăsena, cu sfiutul,
Panduidul în palatul cerului, uitînd pămîntul,
A trăit în fericire, de toți zeii 'neunjurat.

Tilotama

I

Au vorbit pe rînd de toți zeii și s'au plîns care de care,
Iar părintele luminii, ascultîndu-î cu mirare,
A clătît sub plete capul și-o clipită s'a gîndit.
Pe Visvacarman chemîndu-l, Creatorul i-a vorbit:
«Hotărît-am să pierd astă-zî pe cei doi! Să-mî faci o fată,
Cum vei ști tu mai cu farmec —»

Și, după porunca dată
Inchinîndu-se lui Brama, meșterul plăsmuitor
A cules din mintea-i multă chipul cel mai avător
De frum'seși, făcînd o fată: tot ce'n lumile tus-trele
E frumos și'n stat și'n umblet, adunînd din toate cele,
Ici a pus puțin și colo tot așa 'n făptura ei —
Quintesența frumuseții dată 'n tot unei femei.

Acest chip, cu multă trudă a gîndirii plăsmuit,
Neasemănat de mîndru și cu greu de 'nchipuit,
Sta 'n desăvîrșirea formei, zeilor sublimi 'n față.

Și-a zîmbit cu mulțumire dătătorul-de-vieață
 Și-au îmmărmurit sublimii și-o priveau pierduți așa,
 Căci din talpe pînă în creștet, nici un punct nu exista
 Unde ochii admirării nu ereau siliți să stee,
 Ca 'ndelung să poate soarbe formele. Nici o femeie
 N'a avut drăgălășia Tilotamei; pe deplin
 Era Sri. Și 'mbătătoarea minților, un vis senin,
 Ca o ducere 'n ispită, era toată Tilotama.
 Stete fără de suflare, ca de piatră, însuși Brama,
 Și cu ochii mari, sălbatici și de foc, sublimii zei
 Tresăreau de voluptatea netedului corp al ei.

Și-a zis Brama: «Du-te, dragă, uriașilor în cale!
 Du-te, fericito, grabnic și prin zîmbetele tale
 Tu deșteaptă și aprinde patimile 'n uriași
 Să-î înnebunești, frumoaso, pînă cînd de pățimași
 Se vor dușmăni!» — «Voiu merge !» Si 'ntorcîndu-se la
 [drepta,

Arătînd ast-fel respectul și cu vorba și cu fapta,
 Tilotama ocolește tot consiliul adunat.
 Indra era 'ntors cu fața către Ost, cum sta la sfat
 Totdeauna; Mahadeva către Sud avea privirea;
 Zeii mici spre Nord, iar Ridșii spre Apus. În ocolirea
 Tilotamei, Mahadeva, doritor cum era el
 De frum'sețile femeii, n'o lăsa din ochi de fel:
 Cînd era la Vest copila, către Vest un cap răsare
 Zeului; cînd i-a se 'ntoarce către Nord, îndată-mare
 Către Nord un cap ăa zeul, și, ajunsă 'n Răsărit,
 Alt cap cătr'această parte Zeului i-a răsărit.
 Indra, regele, își naște — decît Siva mai cuminte—
 Mii de ochi, pe amîndouă părțile și dinainte
 Și 'ndărăt, toți mari și roșii plini de lacome schintei,
 Ast-fel urmărind cu poftă pe copilă 'n cercul ei.
 Și d'atunci Mahadeva are patru capete, și are
 Mii de ochi stăpînul Indra. Zeii mici din adunare

Urmăreau, cu ochii lingezi de dorință, fata 'n mers,
 Și toți Ridșii și stăpîni liberului univers
 Intorceau cuprinși de farmec fețele admiratoare
 După fată, cum se 'ntoarce și lianul după soare.

II

Tilotama, scoborîță, a 'mplinit porunca ei —
 Plini de cîntec și de jocuri, uriașii, cu femei,
 Se 'ntorceau urlînd de veselî în orgiile barbare,
 Și-ajungînd lîngă pădure au întins o masă mare.
 Tilotama, îmbrăcată într'un străveziu vestmînt
 Cu frumoasele ei plete rătăcite, negre 'n vînt,
 Leneșă venea pe lunca, veselă dar liniștită,
 Și frumoasă, zîmbitoare, ca o ducere 'n ispită...
 Culegea, venind pe cale, flori și 'n poală le punea.

Uriașii, cu ochii roșii, morți de vin, privesc la ea
 Și sălbatic se ridică amîndoi și iuți d'odată
 Pleacă lacomi de iubire, fug turbați, sosesc la fată —
 Sund își plimbă grabnic mîna peste pieptul ei rotund,
 Peste mijloc vrea s'o prindă și s'o strîngă Upasund.
 Ea zîmbește, cînd pe unul cînd pe altul desmierdîndu-l:
 Vinul le-ametește ochii, pofta le orbește gîndul,
 Și rivali ai desmierdării, ei ridică pumnii lor
 Lasă fată și d'o parte se privesc fulgerător:
 «Upasund, mie nevastă, și numai cumnată *ție!*»
 Sund s'aruncă furtunatic, arde vînat de minie:
 «Ba nevasta *mea!*» Și negri amîndoi, înviforați,
 Tăbăresc unul pe altul. Și-acum uită că sînt frați,
 Că sînt prietini, și cu pumnii se isbesc să se restoarne.

Brațul ei și-l smulg din umer, sfîșie cu dinții carne:
«Eu întîiu!» — «Ba eu!» Și 'n urmă, buzduganele ei
Se isbesc d'odată 'n piepturi și d'odată lungi se 'ntind^{prind,}
Pe pămîntul ud de sînge. Au căzut fără suflare,
Ca doi sori ce cad din ceruri sgomotînd cu vuet mare.

B h i m a

Bhima cînd văzu că vine uriașul furios,
Cu privirea zîmbitoare s'a sculat încet de jos:

— «Vii, să-mi turburi noaptea somnul? Ce voești? Ia seama
[bine!

Tu scîrbosule, ai grijă, că stai piept la piept cu mine —
Dă năvală, ce? Ucide, dacă te cunoști voinic,
P'un bărbat, nu p'o femeie! N'a făcut doar' rău nimic
Fata asta, nu, ci Zeii au făcut un rău, păgîne,
C'au lăsat-o să se nască fiind soră unui cîne!
Nu e proprie iubirea celor care se 'ndrăgesc,
Nu, Ananga e de vină, că săgețile-î lovesc
Totdeauna pînă 'n suflet! Înțelegi tu ce-î iubirea?
Iată, soră-ta Hidimba, tu, spurcatule cu firea,
M'a văzut frumos și tînăr, și e veștedă de-amor:
Mă iubesc 'nfrișată! Tu, rușinea tuturor
Ucigașilor! Hidimba nu e 'ntru nimic de vină!
Vreaî tu să uciîzi o fată? Pentru ce? De ești jivină,
Prinde-mă de piept și 'nalță brațul tîu asupra mea —
Haî, năprasnicule! Iute! Sînge astă-zî nu vei bea
Am să te trimit la Iama: capul tău în astă seară
Ți-l voi de despărți de munte, și-l voi arunca afară,
Sfărîmat, ca de piciorul elefantului! S'o știi!
Și din corpul tîu mînca-vor corbiî lacomi, și vei fi
Hrană șoimilor sălbatici și șacalilor, tu cîne!
Pe toți uriașii voștri eu am să-î stîrlesc de mîne,

Ca să luminez pădurea, să vă scurm de prin locaș,
 Procleți mîncători de oameni! O, de-ai fi mai uriaș
 De trei ori, tu nu-mi scapi astă-zî Tu, asemenea unui munte,
 Vei cădea—ce te ții tare, că ești de trei palme 'n frunte?
 Cum p'un elefant îl prinde leul și-l doboară jos
 Te voiu doborî cu pumnul, tu nemernic păcătos» —

—«Omule! Cine te pune ca să-mi aperi pe Hidimba?
 Nu știu cum întorci săgeata: văd că 'ntorci băbește limba.
 Dacă ești așa de faptă, precum ești la vorbă, hai,
 Dă 'nainte! Sta! și numeri ce virtuți frumoase ai
 Și te crezi voinic, de nimeni nebătut, dar mie-mi pare
 Că te învăț eu astă-zî minte, să cunoști pe cel mai tare
 Dintre noi!... piticii ăștia pot să-și doarmă somnul lor —
 Tu, nevrednice, pe tine vreau întîiu să te omor,
 Babă! Și-ți voi soarbe vesel sîngele, și-apoi voi face
 Și piticilor de colea tot așa! Mă crezi? Și-ți place?»

Și zicînd așa, s'aruncă ridicîndu-și mînios
 Pumnii peste cap—dar Bhima se ferește, și din jos
 Prinde brațele robuste și le strînge cu putere —
 Bhima cu dispreț zîmbește, Hidimb urlă de durere.
 Și 'nspăimîntătorul Bhima, hărțuind pe uriaș,
 Il isbește fără milă îndărăt, trei-zeci de pași,
 Ca p'un cerb mai tînăr leul Și-acum Bhima năvălește
 Pînă nu-și revine 'n fire uriașul, și 'ntre clește
 Îl cuprinde pieptul sdravăn. Hidimb geme, dar stă drept.
 —Nici un sgomot!» strigă Bhima, «că-mi dorm frații și-
 [deștept!]

Și-amîndoi, tîrîți sălbatec unul d'altul, es afară;
 Inceștați se mișcă 'n roată, un vîrtej de vînt de vară,
 Arburî rup și rup pămîntul, prăvălind în vale stînci.
 Duc cu ei tufişuri smulse, sgomotos ei cad pe brînci,
 Și se 'nalță iar mușcîndu-și carnea de sub haina ruptă
 Și se svîrcolesc turbații ca doi elefanți în luptă.

Deșteptați d'atîta sgomot, principii 'n picioare sar —
 Și d'alături sta Hidimba. Leiî văilor ei par.
 Și, văzînd pe mîndra fată, stau fără de suflet leiî,
 Căci nu pot să-și dea seamă de frum'sețile femeii.
 Cuntî, vecinic fericită, o privește lung și-apoi
 Zice: Cine ești tu? Spune de-unde vii? Ce vrei la noi?
 Ești zeita vr'unui codru? Ești o nimfă?» Și-î răspunde
 Cea de farmec dulce plină, nici un adevăr n'ascunde,
 Și le-arată cum se luptă cei puternici înzadar.

Nici n'a isprăvit ea vorba și ca' fulgerele sar
 Principii cu arma în gură: Iudhitsuira 'n sbor ca vîntul,
 Ardjun după el, puternic de-afunda sub el pămîntul,
 Și Naculas și vînjosul Sahadev — pe sub stejari
 Văd pe Hidimb și pe Bhima: amîndouă și iuți și tari
 Cum se prind unul pe altul, cum se 'ncleastă 'n repejune.
 Pulberea, ca fumul negrul, peste luptători se pune
 Ingropîndu-î; dar din norul pulberii răsar curînd
 Ca doi munți care se mișcă. Și spre dînși alergînd,
 Ardjun strigă: «Frate Bhima! Stăi cu suflet o clipită
 Pînă viu și eu! Mi-e arma precum știi tu, obosită.
 Dar și 'n oboseala morții cei viteji mai pot lovi —»
 Și de glasul lui puternic jalnic codru ciocoti.
 «Sahadev, pe lingă mine! Naculas, tu stăi cu mama!
 Pe din dos tu, Iudhitsuira! Să-l trimitem azi la Jama!»
 «Nu v'apropiați!» răcnește Bhima «stați pe loc privind!
 Sînt d'ajuns eu unul singur! Lasă-mi-l acum să-l prind
 Cum știu eu—așa! Din mîna nu mai scapi cu zile, cîne!

Ardjun s'a oprit. «Știi frate că plecăm din codru mîne,
 Trebuie! Și lupta asta pînă cînd va mai ținea?
 Cînd să te-odihnești, tu Bhima? Pentru ce-am întîrzia
 Morteia prokletului ăsta? Și tu știi că 'n fapt de seară

Sînt puternici uriași și vicleni din cale-afară —
Lasă-mă măcar odată să-l ating pe placul meu!»
Și răspuns nu-î dete Bhima. Și-acum leul și mai leu,
Adunînd putere nouă dintr'a fraților venire
Prinde pe Hidimb și-l strînge pînă l-a făcut subțire.

Și nerăbdător Ardjuna iarăși zice: Dă o-dată
Și isbește-mi-l să-î crape inima lui cea spurcată,
Ori mă lasă să-î fac capăt eu mai bine, că eu sînt
Odihnit!» Și iată, Bhima, vînat la acest cuvînt,
A serîșnit, și drept în aer ridicîndu-și sus povara
O isbește, ca pe mielul cel de jertfă, primăvara.
Și puternic, ca și vîntul care 'n ziua cea d'apoi
Va clăti temeiul lumii și va face munții moi,
Bhima negru de minie p'urias îl învîrtește
Și d'o sută de ori grabnic îl ridică și-l isbește.
Amorțit de trăsnet, urlă uriașul sugrumat:
Ca d'un sunet de chimvală sună codrul răsculat;
Apoi Bhima ia cadavrul și cu mîna-l rupe 'n două,
Mulțumindu-și ast-fel frații cu o biruință nouă.

Moartea Panduizilor

Sus pe muntele Hivavan merg bărbații cei cucernici,
Ceî nebiruiți de nimeni, nesupuși nici într'un chip —
Ajungând pe munte, dinșii ved o mare de nisip,
Un pustiū, și vârful Meru, craiul munților puternici.

Draupadi mergând alături cu bărbații călători
Cufundată 'n gânduri sfinte, a căzut de-odată moartă.
Bhima plinul de putere, a 'ntrebat: «Ce vină poartă
Fiica regelui, o spune-mi, tu acel care omori
Pe dușmani numai cu pumnul! Iudhitsira să ne spu
Pentru ce-a murit femeea?»

Și privind în ochii lui,
'I răspunse Panduidul: «Draupadi în tot deauna
A iubit măi mult și 'n toate părținea numai pe-Ardjuna.
Pentru-această nedreptate seceră ce-a sămănat.

Ast-fel zice cel măi nobil dintre fii lui Barat.
Fără ca să măi privească la femee, trece 'n cale
Panduidul cel măi vrednic și la vorbă și la port —
Și mergând așa, de-odată Sahadevas cade mort.
Și duios privindu-l Bhima, zice regelui cu jale:
Pentru ce-a murit și-această? Mândru n'a fost el nici când
A fost bun, supus în toate, și-a murit așa curînd!»

Și-î răspunse Iudhitsira: «Sahadev viteazul moare
Pentru-că 'n viața toată numai lupte-a plănuit?
Gîndul i-a fost totdeauna cum să prade și s'omoare
Dar ca noi la lucruri sfinte nici odată n'a gîndit.»

A tăcut în plînsset Bhima, și-apoi fără să privească
La cel mort, plecă pe cale. Neputînd să-și stăpînească
Firea cea de griji slăbită, și de multe lupte frînt,
Naculas atunci, *Frumosul*, mort s'așterne pe pămînt.
De durere urlă Bhima: «Iudhitsira! Cel mai tare
Dintre bunî, frumos ca nimeni pe pămînt, acesta care
A ținut credința Vedei și tot cerul l-a pătruns
Pentru ce-a murit și-acesta?»

Și-atunci regele-a răspuns,
«A căzut! El plin de fapte și virtuți, el cel cuminte
Și-a zis însuși: Nu e nimeni mai frumos decât sînt eu,
Nici mai bun, și nici mai tare, nici mai cu virtuți de leu.
Cine să-mi rădice arma? Cine-mi poate sta 'nainte? —
Și perirea lui e asta: a fost mândru. Să-l lăsăm!
De e ne'mpăcată soarta, noi cu plînsul n'o 'mpăcăm!

Și-au mers regii mai departe. Dar zdrobit de-a sa durere,
Morți în jur văzîndu-și frații, a căzut fără putere
Panduidul cel mai nobil, a rămas Ardjuna mort.
Bhima 'ngălbenit de milă și rumpînd al hainei tort
A răcnit: «Ah, iată piere și Ardjun, nebiruitul!
Fala cerului! Tu Indra, iată ți-a murit iubitul!
De ce-l lași? El nici-odată n'a mințit! Părtașul tău
N'a mințit, ori cît nevoia l'ar fi strîmtorat de rău.
Ce-a făcut el ca să moară?»

Iudhitsira i-a răspuns:
«Cel mai înțelept din lume el a fost! Dar nu-i de-ajuns!
El a zis o-dată 'n luptă: Fraților, vă jur pe zei,

Până mâne oastea toată va peri de pumnii mei —
Oastea n'a perit, dușmanii au rămas întregi, dar pier
Azi Ardjun lăudărosul, mândrul cel fără putere.
El desprețuia bătrânii și pe cei buni din popor:
Vezi, și asta nu să cade nici unui stăpînitor.
Cine vrea să fie rege, trebuie să fie soare,
Buni și răi să încălzească — n'a făcut, de-aceea moare!»

Și-au plecat ei doi pe gînduri. Și 'ntrun loc, gemînd mereu
Inspăimîntătorul Bhima cade, și murind întreabă:
«Pentru ce-î puterea 'n oameni, Iudhișir, așa de slabă?
Cine te-a iubit pe tine mai cu patimă? Nu eă?
Pentru ce mă cere lama? Spune, dacă știi, o spune?»
Și răspunse Baratidul: «Pentru faptele nebune
Ce le-ai făptuit tu Bhima! Tu făceai de capul tău
Vólnicii, și pentr'un rege asta-î cel mai mare rău».

Și-a plecat Iudhișir singur, fără frații luptători
Însoțit de scumpu-î căne, cel numit de multe ori.

Din Ramajana

R a m a

Neamul Isvacu-l născuse ; lumile-î dau nume Rama.
E stăpînitor pe sine, om ce nu cunoaște teama,
'Nalt, puternic, plin de fapte, par'ca-î soare răsărit,
Vecinic biruind dușmanii, înțelept și fericit.
Cu fălcî țapene, cu oase tari ca fierul, cu braț tare
Și cu pieptul lat și zdravăn, dătător de 'nfiorare.
Brațele-î voinice-atîrnă pînă de genunchi mai jos.
Sus își ține capul nobil ; e cu minte, virtuos,
Și e plin de demnitate, totul plin de vrednicie,
E nepăsător, și are ochii mari, coloarea vie.
E clătînător la umblet, e voinic întreg la stat,
Bun, de ți-e mai mare dragul, că cunoști așa bărbat.
Și noroc el are 'n toate, și cunoaște legea bine
Și iubăște adevărul, și-î neîubitor de sine.
Știe să-și aleagă arma, și'n minie e tot treaz ;
Gînditor adînc de lucruri, și cu patimi de viteaz.
Om curat și blînd de suflet ; știe multe, multe poate
Și e scutul și-apărarea lumilor acestor toate.
E'ntemeetor de lege și susținător al ei,
Și cunoaște Veda 'ntreagă. Nu e lacom de femei
Și vorbește ca un tată, de stau lumile s'asculte,

Iar meșteșugiri istete la războiu el știe multe.
E'nvățat, cunoaște bine toate cele ce s'au scris,
Tilcuește ori ce carte și pricepe ori ce-ai zis.
E iubit de toată lumea, e blajin, voios din fire
Și vorbește totdeauna limpede făr'ocolire,
Nici minciună 'n el nu este, nici nu poartă defăimări —
Și te pierzi în bunătate-i ca și riurile 'n mări.
El e, culme de virtute, darnic ca un nor de ploae,
Și ca munții Himalaia de statornic în războae,
Ca un trăsnet în minie, măi grozav de cît furtuna
Care zgudue pămîntul, dar frumos și bun ca luna,
Și mai drept în toate cele-decît Mahadeva sfîntul,
Și e răbdător ca piatra și e pacînic ca pămîntul.

Dasaratas

«Tu erai nemăritată, eu eram copil p'atunci —
Incepuse toamna, dragă Soarele grăbit pe lunci
Și pe dealuri, tot mai grabnic scobora mereu spre țara
Celor morți, la Jama'n brațe. Cît d'aprinsă vine vara
Topind florile, iar toamna cît de dulce-î pe pămînt!
Florile-și înalță capul, arborii șoptesc în vînt
Și prin rîu se joacă pești, și pe mal flamingii saltă
Și, cu aripile ude, prin întinderea cea 'naltă
A văduhului, aleargă păsările ciripind.
Iar pe munte, ca o mare șiruri negre se întind
De păuni, pe care-î face scripitori de tot, ca luna
Ploaea care multă cade, și tot cade, cade'ntr'una.
Din afundături de munte, zgomotoase, mari de ploi
Curg izvoarele grăbite, galbine de praf și foi,
Și ca șerpîi se 'ncovoae după stînci cu frunte lată.

Era toamnă. Eu pe malul rîului esind odată
Ca să'ncerc să dau la țintă, rățaceam p'un loc umblat.
Așteptam să-mi easă 'n cale elefantul însetat,
Taurul sălbatic, care vine noaptea se s'adape —
Și era tăcere-adîncă pe pămînt, pe munți, pe ape.
In tufiș atunci d'odată, auzii sunînd ce-vă,
Nu puteam să văd prin noapte ce fel d'animal era,
Dar mi s'a părut, că sună ca urcioul cînd se împle.
E un elefant! Iau arcul — de știam ce-o să se 'ntimple!

Trag săgeata sclipitoare ca un șarpe, ochii mei
 Cată ținta după sunet, și săgeata 'n sborul ei
 Vijăe, se duce, piere, n'aveam teamă că greșeste,
 Ah, și n'a greșit! — —

D'odată tot tufișul clocotește
 D'un lung vaet și de plîns, și-am rămas încremenit
 «Cine-î cel ce azi ucide p'un biet om nenorocit?
 Am venit să-mi umplu vasul dintr'această apă sfintă —
 Pentru-a cui săgeată oare am fost eu sârmanul țintă?
 Ah, cum arde, mor! In codrii am trăit și eu, flămînd,
 Gol, și slab de pocăință, calea Vedelor urmînd,
 Cui am făcut rău vr'odată, cui pricinuesc durere?
 Cui îi folosește moartea unui om fără putere?
 Cine-î cel care ucide fără teamă de păcat?
 Ah, și nu mă plîng pe mine, că mor tînăr săgetat,
 Pe părinți îi plîng eu numai, că sînt orbi, slăbiți cu anii,
 Și bucata lor de pâine eu le-o cîstigam! Sârmanii
 Cum vor mai trăi d'acuma, fără hrană? Eu murind,
 Vor muri și ei, în lipsuri și pe fiul lor jelind —
 Ah, și cît va plînge mama, biata oarbă și batrină!»
 Și era un gemet jalnic! Arcul mi-a căzut din mînă.
 Tremuram de multă spaimă și-amețit, șovăitor,
 Am plecat acolo. Doamne, simt și-acum acel fior!
 Un băeat, frumos și tînăr, zăcea 'ntins pe iarba moale;
 El cădea gemînd cu sgomot, cu 'ncercare să se scoale —
 Picura din rană sînge, și de sînge-î era plin
 Tot obrazul, haina toată; și mușca 'n pămînt de chin;
 Și frumoasele lui plete ca mătasea respirată
 Erau umede de apa din ulcior pe cap vărsată.

El m'a cunoscut. Cu ochii mari și jalnici m'a privit,
 Și turbat ca ferbințeala frigurilor m'a lovit
 Plînsetu-î: «O fiu de rege, ce rău ți-am făcut eu oare?
 Simți plăceri, tu Dasaratas, ca să vezi un om ce moare?
 Ah! părinții mei m'așteaptă să duc apa, — lor mereu

Li se va părea prin tindă c'aud pasul, glasul meu,
 Vai, și nu mă voi întoarce niciodată, niciodată!
 În zadar e toată ruga pocăinții tale, tată!
 Tu te 'nchini într'o odae, și eu mor rănit aci,
 Și tu nu știi! Dar poți oare să-mi ajuți chiar dac'ai ști?
 Tu d'abia te miști bătrîne, cum s'ajuți cînd n'ai putere?
 Cum ajută elefantul altui elefant ce pierе? —
 Dar tu du-te, Dasaratas, spune-le ce s'a 'ntîmplat,
 Mingăe pe biata mama, ca să nu mori blestemat
 De durerea ei nebună, ca să nu mori, Dasarata,
 Gol în noapte și furtună, blestemat fiind de tata.
 Uite pe poteca asta poți s'ajungi mai încurînd —
 Și te rog să-mi scoți săgeata, că o simt în pept arzînd,
 Și mă mistue, mă rupe, ca un rîu umflat zăgazul!»

Ce dureri erau acestea și cum suferea viteazul!
 Tremurînd, nu știam însu-mi, de visez ori sînt deștept.
 Ce era să fac! Săgeata, dacă i-o scoteam din pept,
 El ar fi murit — și bietul a 'nțeles de ce mi-e teamă.
 «Nu mă înfricoșează moartea, principe! Și bag de seamă
 Că de moartea mea tu tremuri» zise el abia mișcînd
 Buzele «dar nu teme; ia-mi săgeata mai curînd
 Nu te 'nfiora! Omorul unui preot, știi tu bine,
 Este-o crimă resplătită: «tu pe el, iar noi pe tine»,
 Dar să nu te temi! Răsboinic este tatăl meu, iar mama
 E din neamul unui Sudras, nu sînt preot al lui Brama!»
 Și m'a mai rugat odată să-i scot fierul. Și l-am scos.
 Și-a murit privind la mine.

Rîul s'arunca spumos

Și vunea, ca plînsul jalnic dintr'un suflet care moare.
 Zapăcit eu stam în noaptea tristă și-amenințătoare
 Pentru mine, vinovatul! Nu știam ce-i de făcut —
 Am luat în urmă vasul și cu apă l-am umplut
 Și-am plecat încet spre casa ~~bietilor~~ părinți. În casă

Ei ședeau vorbind de fiul care-atât de mult îi lasă
 Așteptînd, vorbeau de dînsul cu nespuse de mare drag.
 Auzindu-mî pașii 'n curte, Muni a eșit în prag,
 A 'ntins brațele slăbite: «Unde-aî stat atîta vreme?
 Te-aî jucat la rîu prin trestii? Biată maică-ta se teme
 Să nu cazî odată 'n apă, o, dar ea se teme-așa!
 Și se plînge biata 'ntr'una, tremurînd de grija ta.
 Tu lumina casei noastre, tu ești sprijinul vieții,
 Tu ești singur mîngîierea și-ajutorul bătrîneții
 Tată-tău și-a mamei tale, și ești bun, că ne iubesci --
 Dar ce ai, de nu te-aproprii? Doamne, ce-î de nu vorbești?»
 Și cu glasul stins aproape, gîngăvind, în încordarea
 Gîndurilor turbate căutînd acum scăparea,
 Spus-am trista mea poveste, adevăr din fir în păr
 De m'am îngrozit eu însumi de-acest prea mult adevăr.

Auzind bătrînul Muni vorbele 'nfiorătoare
 A rămas trăsînit o clipă, nu se mai ținea 'n picioare,
 Și-am văzut argint curgîndu-î peste vestedul obraz.
 «Dacă n'ai fi tu născutul unui domnitor viteaz,
 Ți-aș crăpa 'ntr'o mie capul, te-aș da cîinilor mîncare!
 Insu-și Indra de pre tronul-î a căzut pentru-un omor --
 Dar tu, fiule de rege, tu erai neștiutor,
 N'aveai gîndul rău! D'aceea să trăești; și mergi cu bine,
 Ca să nu apue neamul Raguizilor cu tine!»
 Și și-a pus în palme capul și-a plîns mult, și-a zis apoi
 «Te rog, du-ne Dasaratas, du-ne să-l vedem și noi!»

Și i-am dus pe malul apei. Și-amîndoi perduți cu gîndul
 Au căzut peste cadavrul fiului, îmbrățișîndu-l.
 Mamă-sa n'avea nici lacrimi, ca să-l plîngă, n'avea glas
 Ca să-l plîngă, n'avea gînduri limpezi ca să-l plîngă,
 N'avea ochi să-și vadă fiul, n'avea brațe tari să-l stringă.
 N'avea buze să sărute în d'ajuns pe mortul fiu.
 Iar bătrînul tată 'n plîns set: «Ah, el minte! Tu ești viu
 Tu ești viu, odorul tatei! De ce nu vorbești cu mine?

Ori ești supărat? Dar iartă, că eu te iubesc știi bine!
 O ridică-te și vino! Uite mama-ta, n'o vezi?
 Nu-î vorbești nici ei? Copile, nu vrei tu să 'mbrățișez î
 Nici pe mamă-ta? O, spune-î un cuvînt măcar, răspunde-î
 Că demult, demult întreabă: Unde-î fiul mamei, unde-î?
 Ah! măi auzi-voi oare glasul tău, ca măi demult,
 Cînd citeai în nopți tăcute Vedele; mai am s'ascult
 În viața mea vr'odată ruga legilor, pe care
 O ziceai tu dupe mine, ca s'o 'nveți? Cu ce răbdare
 Te-am crescut odorul tatei, și-acum tu te-ai dus pe veci!
 Nu ne părăsi, iubite! Nu pleca, de ce să pleci?
 Cine să-mi mai facă seara focul sfînt? Cine să-mi dea
 Vasul legii cu aghiasmă? Cine, cine-o să mai stee
 Lîng'altar, ca să-mi ajute jertfa Domnului s'o fac!
 Cine va veni să-mi șadă pe genunchi, ca să-l împac
 Dup'o vorbă cu dojană? Cui i va fi dor de mine,
 Milă cui d'a mea durere? Cine-o să-mi aducă, cine,
 Rădăcini și roduri coapte, apă de băut d'acum?
 Cine să-mi conducă pașii însoțindu-mă pe drum?
 Oh! și-această biată oarbă, care prin suspin te cheamă—
 Tu te duci, mă lași pe mine să hrănesc pe biata-ți mamă,
 Și eu însu-mi fără tine nu puteam să mă hrănesc!
 Fie-ți milă, nu te duce! Doar tu știi că te iubesc!
 Iama e stăpîn al morții; dus la el pe veci rămîne,
 Cel ce-a mers la el!... așteaptă dragul tati, pînă mîne,
 Ca să mergem împreună; am să te 'nsotesc și eu
 Și-o să te însoțească mă-ta, și ne vom ruga mereu
 Și vom plînge la genunchii zeului cel mare, Iama,
 Și-î vom zice: «Eu sunt tata, iar femeea asta-î mama
 Fiului răpit de tine! Multă este mila ta:
 Dă-ni-l îndărăt o rege»—și-atunci el ni te va da!
 Dacă nu ne-aștepti iubite, du-te singur, du-te, du-te!
 Ai murit ucis de altul, faptele-ți sînt cunoscute
 Și la Iama tu afla-vei locul ce ți-e cuvenit
 Unde locuiesc vitejii cei ce'n taberi au murit,
 Unde locuiesc voinicii cei ce n'au știut ce-î fuga
 Din răsboiu, acolo-ți fie locul tău! Și-ascultă-mi ruga
 Zeii cerului, să-ți facă parte d'acel sfînt hotăr
 Unde e Janamejaia, Sagaras și Dundumar!»

Ast-fel se bocea bătrînul, vreascuri adunînd pe-aproape
Pentru rug; aici pe malul apei sfinte să-l îngroape.
Și-atuncî mortul, în făptură de lumină, a venit
Și plutind peste cadavru, geniu-spirit a vorbit:
«Pentru sfinta voastră viață, Brama m'a primit la sine,
Și'n curînd veți fi acolo, fericiți și voi ca mine!»
Și s'a ridicat la ceruri. Iar bătrînul: «Rege, — acum,
Poți să mă ucizi, tot una! Ba mai bine! Sînt pe drum
Către fiul meu! Și-ascultă: Pentru faptă-ți, Dasarata,
Tu să simți în ceasul morții, tot ce simte astă-zî tata
Fiului ucis de tine» — Și-atunci rugul l-a aprins
Și pe trei iubiți d'odată flacărele i-au încins.

N a l a

(Cîntecul IX. — din «Nala și Damajanti»)

«Mai jucăm o dată, rege! Ce pui tu? Intr'un noroc —
N'ai decît pe Damajanti, pune-ți dar nevasta 'n joc».
Nal, isbit de-aceste vorbe, a negrit. Mișelul cere
Pe nevastă-sa! Cu vocea sfâșiată de durere
A răspuns: «O pun»; și cubii au pierdut-o și pe ea.
Zăpăcit și beat de perderi, Nal cu ochii stinși privea
Cubii regelui Pușcaras: și-atunci haina lui cea verde,
Cea din urmă bogăție, el o pune 'n joc — și-o pierde!

Numai în cămașă, Nala, regele iubit, acum
Pleacă, rușinîndu-și frații, și p'un lăturalnic drum
Ese din oraș, se duce blestemîndu-se pe sine;
Numai Damajanti, goală de podoabe, tristă vine
După el. Și cu nevasta pe sub ziduri a dormit
Două nopți în vînt și 'n ploae Nala cel desmoștenit.
Dar Pușcara, domnul lumii, dă porunca aspră foarte:
«Cine va primi pe Nala, dojenit va fi cu moarte!»
Și temîndu-se de vorba celui aspru la porunci
Toți au ocolit pe Nala, și zăvor au pus d'atunci
Ușilor, să nu primească pe cel vrednic de primire.
Și-a trăit trei nopți sărmanul, gol și fără adăpostire
Pe sud ziduri, bînd de foame apa bălților de ploî.
Și-a plecat d'aici; nevasta l-a urmat. Și amîndoî,
Suptî erau de multă foame, galbină de amar ca luna.
Și-au văzut, umblînd pe dealuri, stoluri multe de sacuna,

Și-a zis prințul de Nișada: «Am o pasăre să prind —
 Astăzi vom mîncea, iubită, și noi bine!» Și zîmbind
 De noroc, desbracă Nala grabnic haina și-o aruncă
 Peste-un stol, dar stolul sboară de pe deal ducînd în luncă
 Haina Prințului, departe, mai departe 'n cerul sfînt.
 Gol de tot rămîne prințul, și cu ochii la pămînt
 El aude cum sacunas rîd cu inima pizmașă.
 «Noi sîntem, nebune, cubii. Și-am știut că ai cămașă,
 Și ne doare, cită vreme noi mai știm că ai ce-va!»
 Rușinat pînă la suflet, Nala fără suflet sta
 Despoiat de cea din urmă haină, și privind nevasta
 El, a zis: «Tu vezi iubito, cum mă bate soarta asta!
 Cubii mi-au pierdut averea, tronul ei mi-l-au vîndut,
 M'au lăsat flămînd pe drumuri! Cine-i ajutor și scut
 Unui om căzut la rele? Omului cu patimi, cine?
 Și-au venit ca să-mi desbrace și camașa de pe mine,
 Și-am ajuns la mișelia cea din urmă, cea mai rea!...
 Sînt bărbatul tău, ascultă: Acest drum, iubita mea,
 Se desparte 'n toată partea — unul duce la Vidarba,
 Unde sînt cu roduri pomii, unde crește 'naltă earba
 Și sînt rădăcini destule; la Vidarba sînt ai tăi
 Altul duce la Cosales; și la Ricsavan în vîi
 Ceastă-l-alt, la munții Vindja ăst de ici, și la Avanti
 Cel de colo, altul duce la Pajosni, Damajanti!»
 El a zis, zdrobit de soarta ficei regelui, cu gînd
 Să-i mai ușurez greul nenorocului, lăsînd
 Drumul liber, să se ducă unde vrea d'acum! De dînsul
 Ce-o mai leagă? De ce-o ține el, nemîngîindu-i plînsul?

Dar cu ochii plini de plîngeră și de plîns cu glasul plin
 A răspuns tremurătoare Damajanti cu suspin:
 «Tu-mi rupi inima, iubite, tu mă judeci în tot felul,
 Un cuțit d'otel ți-e vorba și-mi străbați prin piept oțelul!
 Să te las plîngînd în noapte? Fără hrană la popas,
 Să te las bătut de vînturi! Gol în codrii să te las?
 Obosit de căi, cu ochii stinși de gînduri troenite,

În pustiul unui codru dacă vei cădea, iubite,
Mort de foame, spune-mi, cine să te mîngîie 'n dureri?
Ca femeea nu e nimeni, ajutorul cînd i-l ceri;
Știe chinul tău să-l simtă, și puteri din nou să-ți dea —
Eu aș fi, lăsînd pe Nala, cea mai josnică femeie!»

— «Tu cea plină de iubire! Zeii zic acest cuvînt:
O nevastă-îi cea mai scumpă mîngîiere pe pămînt.
Nu vreau să te las! Adese, cînd mi-e mintea tulburată,
Eu mă părăsesc pe mine, dar pe tine niciodată!»

— «Dacă nu voești, iubite, să m'alungî, de ce-mi arăți
Drumurile spre Vidarba? O, dar știi, d'atîtea dăți
Ți se 'ntunecă lumina gîndurilor și te 'nneacă
Dorul să m'alungî! Știi bine, că tu nu poți să-mi zici
«[Pleacă!]

Ca p'un zeu te-ador eu, Nala! Cel mai bun între bărbați
Tu ești, Nala! Mai 'nainte tu cu ochii lăcrimați
Mi-ai spus drumul spre Vidarba și-am luat îndată seama
Că tu vrei să plec acasă, să merg singură la mama!
Dacă vrei, atunci să mergem amîndoi—eu fac cum vrei!
Mama, știu, că ne primește cu tot dragu 'n casa ei,
Și cu cinste tata, Bhima va primi, redîndu-ți fala,
Pe bărbatul cel mai vrednic, pe iubitul meu, pe Nala.»

N o t e

Aurora

Și te legeni blândă 'n carul înjugat cu tauri roși. În mitologia greco-romană carul soarelui e tras de patru cai roșii, în mitologia indică însă carul soarelui e tras de 4 tauri roși.

Și când te întorci în ceruri. Indii credeau că Aurora stă toată ziua pe cer, călătorind ca o stea. Deci întoarcerea ei în ceruri însemnează faptul serii.

Puterea

Indra este zeul puterii; are atributele lui Zeos. După cum se vede din imnul acesta, Indra e confundat cu Brama, creatorul lumii. Mitologia indică e tot așa de zăpăcită ca și cea greco-romană și aceleași atribute sînt date mai multor zei.

Varuna

Varuna—în mitologia greco-romană Uranos—este focul etern care pătrunde și circulează vecinic prin tot universul. El este simbolul vecinicei mișcări.

Dac'am înșelat la jocuri... la jocul cu cubii, căci Indieni erau pătimași jucători la noroc. (Vezi «Nala și Damajanti»).

U r v a s i.

Urvasi e o zîină, pe care o trimete zeul Indra să ispitească pe sihastrul ascet Ardjuna de care să temea. (Vezi notele la «Tilótama»).

«*Fata cea cu șolduri mindre*». Cum am spus în prefață, poesia indică e sensuală. Poeții indicî, ca să arăte frumuseța, descriu pieptul, pînă tecele și șoldurile. Descrierea zineî Urvasi e la mine trunchiată, căci de acolo de unde am rupt textul prin semnul pauseî, descrierea începe să fie obscenă pentru noi.

«*Dacă te iubesc ca mamă tu păstrează-mă ca fiu*». Un vers foarte frumos. Urvasi a devenit mai tîrziu mama poporului indic, adecă femeea din care își trage începutul neamul hindu — așa ca Romaniî din Rhea Silvia. Ardjuna era un fiu al viitorului neam indic; el prevădînd pe Urvasi ca mamă a neamului indic, zice: «tu ești mama neamului meu, eu sînt un fiu al acestuî neam, decî tu ești mama mea, eu fiul tîu. Nu sili pe fiul tîu, să facă păcate cu mamă-sa».

«*Cei din Poros . . .*» etc. Aceștia erau o castă privilegiată, din care s'a născut casta preoților

Ei nu puteau păcătui, adecă erau crezuți ca infailibili

«*Salimbanci între popoare*» etc. Blăstemul s'a împlinit, căci tribul născut din Ardjuna a fost vr'o două veacuri subjugat de popoare străine, iar triburile celora-l-alți patru frați ai seî au rămas tot libere.

T i l o t a m a.

Una dintre credințele neamului indic era și asta, că omul printr'o viață de ascet dusă pînă la extrem putea să devie puternic în cît să miște pămîntul din loc, să rupă osia lumii, să spargă cerul etc.

De cîte ori însă vr'un om începea să devie prea cucernic, zeii din cer începeau să-î poarte frica și căutau toate chipurile să pună pîedeci acestui evlavios, ca nu cumva devenind prea tare să răstoarne ordinea universului și să surpe puterea însăși a zeilor. Ei îi făceau decî fel de fel de neajunsuri. Să intre direct în luptă cu el, se temeau și nici nu voiau, ca să nu-l întărească și ca să nu dea exemplu rău. Căutau să-l doboare pe ascunsul.

Una din cele mai întrebuintate arme contra asceților era femeea: zeii trimiteau câte-o fată frumoasă la ascet ca să-l ispitească la păcat, și dacă sihastrul era slab și se ispitea, el pierde toată puterea cîștigată. Nu însă tot-d'auna își ajungeau zeii scopul. (Vezî episodul «Urvasi»).

Sund și Upasund erau doi uriași asceți, foarte

puternici și ca uriași și ca sihastri. Dar puterea lor cea câștigată prin cucernicie a fost dărîmată de zei, cari născociseră vinul și cântecul anume ca să poată ispiti pe uriași la plăcerile lumești ale beției și ale muzicii. Însă le rămase puterea cea născută, puterea de uriași. Zeii căutaă deci să-î piardă cu totul. Aă trimis deci pe-o femeie, pe Tilotama, ca să bage zizanie între cei doi uriași.

Părintele luminii e Brama. El e ziditorul lumii, el a despărțit lumina de întunec.

Visvakarman e arhitectul și solul zeilor. Atribuțiunile lui sînt cam asemenea cu ale lui He-faistos și Mercuriu din mitologia greco-romană.

«*Și cu vorba și cu fapta*». Respectul către superiori îl arătau Inzii prin vorbe umilite, ca ori care alt popor; dar în loc de plecări ale corpului ori alte semne și gesturi, ei înconjuraă de trei ori persoana cui arătau respect. Așa face și Tilotama: încunjoară consiliul zeilor de trei ori.

Privirea fixă joacă mare rol în religia bramană și cea budaistă. Preoții bramani când se roagă țin privirea fixată la vârful degetelor de la picioare, preoții budaști țin privirea fixată pe buric. Asceții indici stăteau câte 15 ceasuri cu privirea ținută la degetul arătător al mîinii ridicate spre cer. Ori cine voia să ispășească păcatele, postea, se flagela, se ruga și ținea privirea fixată

spre un punct. Sihastri cei mai cucernici priveau spre un punct viața întreagă. Privirea necentenită spre un punct hipnotisa pe ascet, el ajungea într'o stare de negândire și de nesimțire absolută, ajungea într'o nirvana scurtă. Nirvana cea eternă era tocmai acest fel de stare pe loc a tuturor simțurilor și a tuturor activităților intelectuale, o împietrire pe veci a corpului. Sihastri prin voință puternică își ruinau sistemul nervos într'atita în cît se idiotizau și într'adevăr ajungeau în Nirvana, căci nu mai simțiau nimic: nici loviturile biciului, nici înțepăturile cu acul, nici nu știau cînd și ce și cum mănîncă, nici cum și unde dorm. Erau «abrutizați» cu totul. Sihastri, cari își veneau în fire și se lăpădau de Nirvana, deveneau *fakiri*. Toți fakirii de azi, cari uimesc și sperie Europa cu producțiile lor, nu sînt de cît oameni cari s'au obicînuir cu Nirvana.

Tot așa, cu privirea fixă, steteau și zeii în consiliu. Ei steteau roată și fie-care privea vecinic numai drept înainte. Cu nimic n'ar fi putut poetul să ne arate frumuseța Tilotamei, de cît cu tabloul acesta: însiși zeii nu se pot răbda și calcă cea mai sfîntă lege, întorcîndu-se cu privirea după față. Mahadev, șiret, că să nu calce legea pe fățiș, își face 4 capete, cu fața în 4 părți, iar Indra și mai șiret nu se mișcă de loc dar își creează miî de ochi pe de toate părțile.

Tabloul cu Brama, cînd își clătește fruntea sub puternicele-î plete, să regăsește și la Homer (începutul cărții IV : «însă zeii adunați în sala de aur, iar la mijloc Zevs» etc. și, imitat după Homer, și la Virgil, la începutul cărții X.)

Tabloul cu zeii cari se întorc cu ochii după Tilotama, se regăsește la Homer în cartea III, cu bătrîniî din Toja, cari stînd la sfat, vîd pe Helena și toți își întorc ochii după ea. Tabloul din Mahabharata e însă mai puternic.

Povestea Tilotamei cu cei doi uriași e comună popoarele ariene. Ea se găsește și la Persieni, și la Turci, și la Slavi etc. Românește a tratat-o în versuri (se înțelege, schimbată mult) Alexandri în «Răsbunarea lui Statu-palma barba-cot». Aici uriașii Sfărma-piatră cu Strîmbă-lemne se ceartă pentru Trestiana.

Bhima

Cei cinci frați fii ai regelui Pandu pleacă prin țară ca să facă vitejii, întocmai ca Teseu la Greci, să curețe pădurile de monștri, să facă dreptate celor asupriți, să ucidă hoții etc. Acești cinci frați sînt (cu epitetele lor) *puternicul Bhima, înțeleptul Ardjuna, viteazul Sahadev, frumosul Naculas și lipsitul de păcate Iudhitșira*.

Ei merg însoțiți de mama lor, de «*fericita*» Cunti — fericită, fiind-că a născut pe acești viteji. De obicei ei țineau strajă pe rînd, prin pădurile unde dormeau.

Intr'o pădure unde ajunseră cu vremea, locuiau o mulțime de uriași, între cari mai puternic era Hidimb. Acesta avea o soră, uriașe și ea, și numită Hidimba. Ea văzù pe Bhima, trecînd prin pădure, și prinse o dragoste nebună de el. Fiind năzdrăvană, ea-și schimbă monstruasa ei făptură de uriaș în fată frumoasă și cu chip obicînit de om, și fugi la Bhima.

Asta s'a întîmplat într'o noapte, tocmai pe cînd era de strajă Bhima în peștera unde-î dormeau frații și mama. Uriașul Hidimb vîzînd că sora-sa a dispărut, bănuî îndată că i-aû furat-o cei cinci frați. Mînios el alergă din loc în loc pînă ce-î găsi. El dete peste Bhima, care sta de vorbă cu Hidimba, în ușa peșterii. (De aci începe textul tradus).

Moartea Panduizilor

Draupadi este soția comună a celor cinci frați. Ast-fel e căsătoria pe vremea acțiunii din Mahabharata. Toți frații, orî cîți ar fi fost, aveau o singură nevestă, și a fie-căruia în parte era numai cîte o noapte și-o zi. Copii pe cari îi năștea erau crescuți ca frați, nu ca verî, și nici odată nu se făcea deosebire între ei: se creșteau așa, în cît nici un părinte nu știa cari îi sînt copiii, și nici un copil nu știa cine-î este tată.

Cum să vede din versul «(*Draupadi*) a iubit mai mult și'n toată pîrtinea numai pe *Ardjuna*», femeea putea să aibă mai multă tragere de inimă, spre unul dintre frați, să-l iubească mai mult; acest lucru i se ierta, însă era privit ca o necuviință.

Fără ca să mai priviască la femeie, trece 'n cale... Versul nu trebuie înțeles ad litteram. Prea ar fi fost o faptă barbară. Acțiunea poeziei nu se petrece așa repede, cum se pare. Mergerea fraților spre Meru e alegorie. Meru este Olimpul Indienilor, locul nemuritorilor. Acum, poezia spune: năzuind frații spre nemurire, n'au putut face

fapte așa ca să rămâie nemuritori sau zei, decî patru dintre ei și Draupaudi au murit—fie-care avînd câte un păcat. Iudhitsir singur ajunsese la Meru. El a fost zeificat și e părintele neamului indic.

Cănele «cel numit de multe ori», adecă pomenit des în multe versuri din Mahabharata. Ajungerăa cănelui la Meru, e o idee foarte pesimistă și răutăcioasă: mai bine un căne de cît frații!

R a m a.

Rama e descris în mai multe locuri în Ramajana și în felurite chipuri. Filologii, studiind textele, admit ca singură descriere autentică pe aceasta. Celelalte sînt adăogate mai tîrziu de cei ce-aũ copiat textul original al epopeei, sau de comentatori.

Dasaratas.

Principele Rama, fiul regelui Dasaratas, în urma intrigilor de la curte, a fost silit să plece în lume. Bătrînul rege era foarte măhnit și, cucernic cum era, se tot întreba singur ce rău a făcut el zeilor, ca să-l facă așa de nefericit. Atunci își aduce aminte, că aceasta trebuie să fie împlinirea unui blăstem. Da! El făcut moarte de om în tinerețe. Și el spune reginei întimplarea.

«*Tu erai nemăritată... etc*» adică regina (nu însă mama lui Rama, căci aceasta a fost silită să-și ia și ea lumea în cap). Toată povestea e spusă de rege.

«*Toamna, cât de dulce-î...*» În Indiî nu e iarnă. Acolo sînt numai două anotimpuri: vară, cu ne-suferite călduri, și toamnă, cu ploî necurmăte și cu răcoare.

«*Tu pe el și noi pe tine*». Uciderea unui om din casta rășboînicilor ori a negustorilor se judeca de rege; el osindea la închisoare etc., omorîtorul însă putea să plătească pe cel ucis cu bani. Uciderea unui preot însă nu avea judecată. Rudele ucisului aveau dreptul să ucidă pe ucigaș.

Deci dinte pentru dinte.—Dasaratas, ucisul, minte când spune «nu sînt preot a lui Brama» — căci era preot, el e însă atît de nobil, încât, murind, vrea să mîntue pe rege de groaza că a ucis un preot și că deci va fi ucis și el.

Episodul acesta e cel mai frumos din Ramajana. Ce nobil caracter e ucisul: în loc să blăsteme, în durerea lui, el mîngîie pe rege. Și cînd de isbitoare sînt vorbele lui, când învață pe rege cum să găsească potecile prin codru ca să meargă să mîngîie pe bătrîni. Și ce naiv sînt descriși bătrînii! Și ce nobile vorbe zice bătrînul către rege: am dreptul să te omor, dar îmi iubesc țara mai mult de cît pe fiul meu — și omorîndu-te, las țara fără rege și eu nu voesc «s'apuie neamul Raguizilor cu tine» (căci regele era ultimul vlăstar din familia regală).

Nala și Damajanti.

Damajanti e fata unui rege bogat. Se mărită cu Nala, un rege vecin, pe care-l iubea foarte mult. În episodul «Nala și Damajanti» (cel mai mare din Ramajana: are peste 5000 de versuri) este descrisă iubirea femeii Damajanti și credința cea fără de margini a ei față cu bărbatu-său.

Am tradus numai cântecul al IX (din cele 24), pentru că e cel mai frumos, cel mai caracteristic și mai complet. Nala are patima jocului la noroc; el își pierde toată averea, își pierde regatul; își pune la joc nevasta și o pierde! Damajanti în loc să rămie la cel ce-a câștigat-o, pleacă cu bărbatu-său. Ea putea să plece acasă la părinți, dar nu vrea să-și lase bărbatul, și rabdă foame cu el împreună, dorm pe unde pot și umblă goi prin locuri ferite de oameni. Iar când, îi spune el, să plece la mă-să, căci el n'are cum s'o ție, ea plânge și nu vrea. În loc să-l injure, îl mângâie și-l chîamă să meargă împreună la părinții ei, căci dinșii îi vor primi cu drag — și ea în loc să se plângă mamei sale de cîte îi face bărbatul, îl va lauda și-l va arăta «ca pe omul cel mai vrednic, pe iubitul ei pe Nala»!

CUPRINSUL

	Pag.
<i>Prefața</i>	7
<i>Himnuri din Rîg-Veda</i>	15
<i>I. Soarele</i>	15
<i>II. Aurora</i>	17
<i>III. Focul</i>	19
<i>IV. Puterea</i>	21
<i>Maxime și proverbi</i>	23
<i>Pacrit</i>	40
<i>Potopul</i>	40
<i>Din Mahabharata</i>	42
<i>Urvasi</i>	42
<i>Tilotama</i>	46
<i>Bhima</i>	50
<i>Moartea Panduixilor</i>	54
<i>Din Ramajana</i>	57
<i>Rama</i>	57
<i>Dasaratas</i>	59
<i>Nala</i>	65
<i>Note</i>	68
<i>Aurora</i>	68
<i>Puterea</i>	69
<i>Varuna</i>	69
<i>Urvasi</i>	70
<i>Tilotama</i>	72
<i>Bhima</i>	76
<i>Moartea Panduixilor</i>	78
<i>Rama</i>	80
<i>Dasaratas</i>	81
<i>Nala și Damajanti</i>	83

CATALOGUL

OPERILOR APĂRUTE ÎN

BIBLIOTECA DE POPULARIZARE

— Editura SAMITCA, Craiova —

DUPE LITERATURI

(în ordine alfabetică)

AMERICANA

<i>Edgar Poe</i> , Nuvele extra-ordinare	No. 19
» <i>Serisoarea furată</i>	» 30
<i>Bret Harle</i> , Schițe din California	» 27

BOEMIANĂ

<i>Jan Neruda</i> , Schițe și Tablouri	» 4

DANEZĂ

<i>J. P. Jacobsen</i> , Sease nuvele	» 5
<i>Georg Brandes</i> , Oamenii și scrieri	» 10
<i>W. Bergsøe</i> , Pillone, roman	» 25

ENGLEZĂ

<i>Ouida</i> , Doamna marchiză și alte nuvele	» 13

FRANCEZĂ

<i>H. de Balzac</i> , Nuvele	» 6
<i>Guy de Maupassant</i> , Pe apă	» 8
<i>François Coppée</i> , Lăutarul din Cremona și Pater	» 14

<i>Alex. Dumas, fiul, Ilka și alte nuvele</i>	No. 15
<i>Guy de Maupassant, Gogoloiu de său, Mademoi- selle Fifi. Doi prieteni</i>	» 16
<i>Sully Prudhomme, Poezii, traduceri libere în versuri de A. Steuerman</i>	» 23
<i>Jules Lemaitre, Studii și portrete literare, Al- phonse Daudet, Ernest Renan, Huysmans și George Ohnet</i>	» 24
<i>Paul Hervieu, În lanț!...</i>	» 29
<i>Molière, Don Juan</i>	» 31

GERMANĂ

<i>H. Heine, Din Cartea cîntecelor, poezii</i>	» 11
<i>Volfgang v. Goethe, Suferințele tinărului Wer- ther</i>	No. 17—18
<i>Hans Schmidt, Stilul în artă cu 200 ilus- trațiuni</i>	» 20—21

MAGHIARĂ

<i>Alexandru Petöfi, Poezii alese</i>	» 32

NORVEGIANĂ

<i>Björnstjerne Björnson, Nuvele țărănești și Noii căsătoriți</i>	» 2
<i>Henric Ibsen, Liga tinerimei</i>	» 12

POLONĂ

<i>Alex. Swientochowski, Din viața poporului</i> . . .	» 7

ROMÂNĂ

<i>Traian Demetrescu, Simplu</i>	» 28
<i>Z. C. Arbure, În temniță</i>	No. 33—34

<i>T. Dușescu—Dușu, Crîng și Luncă . . . . .</i>	No. 35
<i>M. Strajan, Cestiuni Literare . . . . .</i>	» 36

R U S A

<i>Vladimir Korolenko, Nuvele Siberiene . . . . .</i>	» 1
<i>Lew N. Tolstoi, Nuvele și povestiri populare . . . . .</i>	» 3
<i>Alex. Pușkin, Nuvele alese . . . . .</i>	» 9
<i>F. Dostoiewski, Un roman în nouă scrisori, Trei nuvele postume . . . . .</i>	» 22

S A N S C R I T Ă

<i>G. Coșbuc, Antologie sanscrită . . . . .</i>	» 37

Fie-care număr se poate cumpăra separat costînd

— **numai 30 bani** —

Toate volumele sînt precedate de portretele autorilor
cu notițe biografice.

Toate numerile se pot avea legate în pînză, costînd
fie-care număr

— **numai 60 bani** —

Numerile duble, legate, costă numai 1 leu.

Doritorii de a cumpăra mai multe numere de-o dată
direct de la editori—*Ralian și Ignat Samitca, Craiova*—
se pot bucura de reduceri însemnate de preț.

BON DE PREMIU

la

BIBLIOTECA DE POPULARIZARE

No. 37.

INSTITUTULUI DE EDITURA

RALIAN ȘI IGNAT SAMITCA

Craiova.

Vă remit alăturat Lei 1.10 în mărci poștale, rugându-vă a-mi expedia franco 1 volum din romanul Eugenia Grandet de Honoré de Balzac.

Data.....

Numele .....

Orașul ..... str ..... No .....

PREMIU

—
CELEBRUL ROMAN

EUGENIA GRANDET

DE

HONORÉ de BALZAC

Prețul **Lei 1.50**

Pentru a favoriza pe cititorii Bibliotecii de Popularizare, înleznindu-le ocazia de a citi un roman frumos, captivant și emoționat pînă la lacrimi, pune ca premiu excepțional la acest număr romanul de mai sus, pe care 'l expediem franco prin poște tuturor cumpărătorilor acestui volum, cari vor trimite editorilor *Ralian și Ignat Samitca, Craiova, lei 1.10* în mărci postale.

A apărut

BOGATUL CATALOG

al

INSTITUTULUI DE EDITURĂ

RALIAN și IGNAT SAMITCA

CRAIOVA

1 volum elegant de buzunar, coprinzînd peste 100 pagine.

Menționarea fie-cărui uvrăgiu în acest catalog e însoțită de o notiță critico-explicativă, care va lămuri pe cititor asupra conținutului și asupra importanței publicațiilor.

Se trimite gratis orî cărei persoane, care 'l cere editorilor printr'o carte poștală.

www.dacoromanica.ro

INSTITUTUL DE EDITURĂ
RALIAN și IGNAT SAMITCA
CRAIOVA.

DICȚIONAR UNIVERSAL

AL LIMBEI ROMÂNE

COPRINDÎND:

1. VOCABULARUL COMPLECT AL LIMBEI VORBITE ȘI LITERARE. ARCHAISMELE CULTURALE, EXPRESIUNILE IDIOMATICE, ACCEPȚIUNILE CUVINTELOR ÎN ORDINEA LOGICĂ A EVOLUȚIUNII LOR CU EXEMPLE DIN VIUL GRAIUL ȘI CU CITAȚIUNI DIN CEI MAI BUNI SCRITORI ROMÂNI.
2. TERMINOLOGIA ȘTIINȚIFICĂ, ARTISTICĂ ȘI INDUSTRIALĂ.
3. NOMENCLATURA MITOLOGICĂ ȘI FOLKLORICĂ.
4. VOCABULAR GENERAL BIOGRAFIC, GEOGRAFIC ȘI ISTORIC CU PRIVIRE SPECIALĂ LA ROMÂNIA ȘI LA ȚERILE LOCUITE DE ROMÂNI.

DE
LAZAR ȘĂINEANU

DOCTOR ÎN LITERE

Laureat al Universității și al Academiei Române
Profesor la Școala Normală superioară.

Ortografia Academiei Române

Un volum de aproape 1000 pagine pe 2 coloane

Pretul: Lei 6,50 broșat   Lei 7,50 legat
www.dacoromanica.ro